

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI

**KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ
ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI
HAZIRLAMAYA (BEP) İLİŞKİN ÖZ YETERLİLİKLERİ**

BETÜL NUR GÖÇMEZ KILIÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MAYIS- 2024

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI

**KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ
ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI
HAZIRLAMAYA (BEP) İLİŞKİN ÖZ YETERLİLİKLERİ**

BETÜL NUR GÖÇMEZ KILIÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali ERDOĞAN

MAYIS- 2024

**KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM
PROGRAMI HAZIRLAMAYA (BEP) İLİŞKİN ÖZ YETERLİLİKLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Betül Nur GÖÇMEZ KILIÇ

Enstitü Anabilim Dalı: **BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**
Enstitü Bilim Dalı : **BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİM DALI**

“Bu tez 22/04/2024 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri
üyeleri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Doç. Dr. Ali Erdoğan	Başarılı
Doç Dr Oruç Ali UĞUR	Başarılı
Prof. Dr. Erkan Faruk ŞİRİN	Başarılı

ETİK BEYAN METNİ

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Betül Nur Göçmez Kılıç

ÖNSÖZ

Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretmenlerin zihinsel engelli öğrencilere yönelik Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlarken ve uygularken BEP yeterlilik düzeyleri incelenmesi amaçladığım bu çalışmada, akademik bilgilerinden istifade ettiğim, beni sabırla destekleyen danışmanım Doç. Dr. Ali ERDOĞAN'a, eğitimim boyunca sonsuz desteğini benden esirgemeyen eşim Eren KILIÇ'a ve tez yazım sürecimde beni zora sokmadan olabildiğince sakın kalan oğlum Cihangir KILIÇ'a sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

22.05.2024

Betül Nur GÖÇMEZ KILIÇ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR.....	viii
ÇİZELGE LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
ÖZET.....	xi
ABSTRACT	xii
GİRİŞ	1
1.1 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Tanımı	2
1.1.1 Bireyselleştirilmiş eğitim programının eğitsel dayanakları.....	2
1.1.2 Bireyselleştirilmiş eğitim programının yasal dayanakları.....	4
1.1.3 Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme ekibi.....	5
1.1.4 Bireyselleştirilmiş Eğitim ile İlgili Alan Yazın.....	8
1.2 Beden Eğitimi ve Spor	13
1.2.1 Beden eğitimi ve sporun amacı	14
1.2.2 Beden eğitimi ve sporun ilk ve ortaöğretim okullarındaki genel amaçları.....	14
1.2.3 Beden eğitiminin ve sporun önemi	15
1.2.4 Türkiye’de beden eğitimi ve spor süreci.....	16
1.2.5 Beden eğitimi ve spor öğretmeni.....	17
1.3 Yeterlik	19
1.3.1 Beden eğitimi ve spor dersinin kaynaştırma öğrencilerine uyarlama	19
1.4 Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yeterlikleri	21
1.4.1 Öğretim sürecini planlama ve düzenleme	23
1.4.2 Mesleki bilgi ve beceriler.....	23
1.4.3 Pedagojik bilgi ve beceriler.....	24
1.4.4 Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kişisel yeterlikleri	24
YÖNTEM.....	26

2.1 Araştırma Yöntemi	26
2.2 Araştırma Grubu	26
2.3 Veri Toplama Araçları	27
2.4 Veri Toplama Süreci	28
2.5. Veri Analizi	28
3. BULGULAR	32
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	38
ÖNERİLER	42
KAYNAKÇA	43
EKLER.....	49

Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

KISALMALAR

BEP	: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
MANOVA	: Çoklu Varyans Analizi
ÖBEPYÖ	: Öğretmenler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yeterlilik Ölçeği

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 2.1	:Bağımlı değişkenler için çarpıklık ve basıklık değerleri.....22
Çizelge 3.1	:Katılımcılara ait demografik değişkenlerin dağılımı.....25
Çizelge 3.2	:Bağımsız değişkenlerin gruplarına göre ölçek ve alt ölçeklerden alınan ortalama puanlar.....26
Çizelge 3.3	:Cinsiyet*Öğrenim Durumu*BEP Hazırlama Eğitimi Alma Etkileşim Tablosu.....27
Çizelge 3.4	:Bağımsız değişkenlerin ve etkileşim değişkenine dair ana etkiler tablosu.....28
Çizelge 3.5	:BEP eğitimi alma durumu takip testi.....29
Çizelge 3.6	:Cinsiyet*Öğrenim Durumu*BEP Hazırlama Eğitimi Alma Etkileşim Değişkeni Takip Testi.....30

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1 : BEP Hazırlama Ölçeği Histogram Grafiği.....	23
Şekil 2.2 : BEP Hazırlık Öncesi Histogram Grafiği.....	24
Şekil 2.3 : BEP Hazırlama Aşaması Histogram Grafiği.....	24
Şekil 2.4 : BEP Aile Katılımı Histogram Grafiği.....	25
Şekil 2.5 : BEP Uygulama Değerlendirme Histogram Grafiği.....	25

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI HAZIRLAMAYA (BEP) İLİŞKİN ÖZ YETERLİLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Betül Nur GÖÇMEZ KILIÇ

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Ali ERDOĞAN
Mayıs, 2024, ...sayfa

Her kişi kendisine has farklılıklarla dünyaya gelir ve bu farklılıklarla yaşamlarını sürdürür. Özel gereksinimi olan çocukların yaşamlarını daha kaliteli sürdürebilmeleri için özel eğitim ve ilgiliye ihtiyaç duyarlar. Okullarda, özel öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) uygulanır. Bu program ile kaynaştırma öğrencilerinin gelişimsel özellikleri doğrultusunda en verimli eğitim almaları sağlanır. Bu araştırmada kaynaştırma öğrencisi bulunan Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretmenlerinin zihinsel engelli öğrencilerle ilgili Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlarken ve uygularken BEP yeterlilik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda bireyselleştirilmiş eğitim programına ihtiyacı olan öğrenciler için kaliteli bir eğitim programı hazırlanmasında hangi etmenlerin etki ettiği ortaya çıkmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmada, BEP hazırlama ve uygulama yeterliklerini belirleyebilmek için İlik ve Sarı'nın (2018) geliştirdiği "Öğretmenler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yeterlilik Ölçeği (ÖBEPYÖ)" tercih edilmiştir. Çalışmanın katılımcılarını Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünü bitiren 233 kişi oluşturmuştur.

Çeşitli değişkenlerin (cinsiyet, öğrenim durumu, deneyim, BEP hazırlama eğitimi alma durumu, yaş) yeterlilikler üzerindeki etkileri incelenmiş ve elde edilen sonuçlar, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının oluşturulmasında önemli bir perspektif sunmaktadır. Sonuç olarak, elde edilen bulgular, öğretmenlerin BEP hazırlama eğitimi alma durumunun, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının etkili bir şekilde tasarlanmasına ve uygulanmasına olumlu bir katkı sağladığını göstermektedir.

Çalışma sonucunda ortaya çıkan öğretmenlerin BEP hazırlama eğitimi alma durumunun etkileri göz önünde bulundurulduğunda, eğitim kurumları ve yöneticileri, öğretmenlerin bu tür eğitim fırsatlarından daha fazla yararlanmalarını teşvik etmelidir. Başta MEB olmak üzere ilgili tüm birimlerin gereken araç-gereçlerle belgeleri sağladıkları takdirde, hizmet içi programları daha verimli olacak biçimde yapılabilir.

Anahtar Kelimeler : BEP, BEP kalitesi, beden eğitimi ve spor

ABSTRACT

Ms Thesis

HAVING AN INCLUSION STUDENT PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS' COMPETENCIES IN INDIVIDUALIZED EDUCATION PROGRAM (IEP)

Betül Nur GÖÇMEZ KILIÇ

**Karamanoğlu Mehmetbey University
Social Sciences Institute
Pyhsical Education and Sports Deparment**

**Supervisor: Doç Dr. Ali ERDOĞAN
May, 2024, ...sayfa**

Every individual is born with unique differences and continues their life with these distinctions. Children with special needs require special education and related services to live a more quality life. In schools, the Individualized Education Program (IEP) is implemented to meet the needs of special students. This program ensures that inclusive students receive the most effective education in line with their developmental characteristics. This research aims to examine the competency levels of teachers who graduated from the Physical Education and Sports department in preparing and implementing the Individualized Education Program (IEP) for students with intellectual disabilities. The result of this study has revealed the factors influencing the preparation of quality educational programs for students who require an individualized education program. The participants of the study consisted of 233 individuals who graduated from the Department of Physical Education and Sports Teaching. A quantitative research method was adopted in the study. In the research, the 'Individualized Education Program Competency Scale for Teachers (IEPCS)' developed by İlik and Sarı (2018) was used to determine the competencies in preparing and implementing IEPs.

The effects of various variables (gender, educational status, experience, IEP preparation training status, age) on competencies were examined, and the results obtained offer an important perspective in the creation of individualized education programs.

Considering the effects of teachers' training status in preparing IEPs, as revealed in the study, educational institutions and administrators should encourage teachers to take more advantage of such training opportunities. If the relevant units, especially the Ministry of National Education, provide the necessary tools and documentation, in-service programs can be organized more efficiently.

Keywords : IEP, IEP quality, physical education and sports.

GİRİŞ

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP), öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını dikkate alarak onların akademik, sosyal ve fiziksel gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan özel bir eğitim yaklaşımıdır. Bu program, özellikle özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler için tasarlanmış olsa da genel eğitim sisteminde de giderek daha fazla önem kazanmaktadır. BEP'in temelinde, her öğrencinin kendine özgü öğrenme hızına, yeteneklerine ve ilgi alanlarına uygun bireysel hedefler belirlemek ve bu hedeflere ulaşmak için özel programlar geliştirmek yer alır.

Bu özel programların geliştirilmesi sürecinde özel gereksinimli öğrencinin bakımından sorumlu kişiler, alan uzmanları ve öğrencinin öğretmenleri arasındaki sürekli iş birliği, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) tasarlarken hayati önem taşır. Planlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı uygulanmasından önce ailenin onayının alınması gerekmektedir (Felix ve Tymeson, 2016, s. 80; Kargın, 2007, s. 7; Salend, 2007, s. 132; Vuran, 2006, s. 3).

BEP, özel gereksinimleri bulunan öğrencilerin dahil edilmesini ve desteklenmesini önceliklendirir, bireysel farklılıklarına saygı duyulmasını ve onların eğitim ve sosyal ortamlarda en az kısıtlama ile yer almasını sağlar. Ayrıca, ailenin tüm Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama süreçlerine dahil edilmesi ve onların önceliklerinin göz önünde bulundurulması önemlidir. Bu, İstisnai Çocuklar Konseyi (Zirkel,2016) tarafından vurgulanmıştır. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) oluşturulurken, öğrencinin tanı almasından yaşamının sonuna dek bütün geçiş dönemlerini içeren ve özel gereksinimlere sahip öğrenciyle ailesinin hayat kalitesini arttırmayı hedefleyen geniş çerçeveli bir program uygulanmalıdır.

Beden eğitimi dersleri, öğrencilerin fiziksel gelişimlerini, motor becerilerini ve genel sağlıklarını destekleyen önemli bir ders alanıdır. Bu derslerde öğrenciler sadece fiziksel

aktiviteler yoluyla bedensel sağlıklarını geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda takım çalışması, liderlik, problem çözüme ve sosyal beceriler gibi hayati öneme sahip yetenekleri de kazanırlar (Yarımkaya ve ark., 2022)

Alanyazın incelendiğinde Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin BEP hazırlamaya ilişkin öz yeterlilikleri ile alakalı yeterli bir çalışma bulunamamıştır. Bu araştırma ile kaynaştırma öğrencisi bulunan beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlamaya ilişkin öz yeterliliklerin belirleyerek alanyazında ki eksikliğin giderilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bireyselleştirilmiş eğitim programları ve beden eğitimi dersleri arasındaki ilişki, her öğrencinin bireysel yeteneklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, onların fiziksel ve sosyal gelişimlerini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan bütüncül bir eğitim yaklaşımı sunar. Bu entegrasyon, eğitimde eşitlik ve kapsayıcılık ilkelerini güçlendirirken, her öğrencinin potansiyelini gerçekleştirmesine olanak tanıyacak ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarını daha verimli hale gelmesi için neler yapılabileceği ortaya çıkarılacaktır.

1.1 Bireyselleştiriliş Eğitim Programı Tanımı

Özel ihtiyacı olan kişilerin eğitimi ve öğrenimi dediğimizde ilk düşünölen şeyin bireyselleştirilmiş eğitim olduğu ortadadır. Bireyselleştirilmiş eğitim ihtiyacı olan kişilere sunulan eğitim hizmetleri kişinin gittiği her okul da eğitim düzenlemeleri kapsamında yürütölmektedir. Literatür de bireyselleştirilmiş eğitim ile alakalı birçok tanım vardır. Bu ifadelerden bazıları şunlardır; özel eğitim, bireysel olarak planlanmış olan, özelleştirilmiş, amaca yönelik, yoğun bir süreçtir (Heward, Alber-Morgan ve Konrad, 2017). Farklı bir ifadeyle bireyselleştirilmiş eğitim; özel ihtiyaçlı öğrencilerin gereksinimlerini gidermek üzere, öğretim yöntemleri, özel olarak geliştirilmiş eğitim, araç- gereçler, tesisler/olanaklar gerektirebilen, özel materyaller şeklinde tanımlanabilir (Hallahan, Kauffman ve Pullen, 2014).

1.1.1 Bireyselleştirilmiş eğitim programının eğitsel dayanakları

Alışagelen gelişimi olan öğrenciler gibi özel ihtiyaçlı öğrencilerin de eğitsel ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayacak olanaklardan yararlanma hakları bulunmaktadır. (Batu, Kırcaali-İftar ve Uzuner 2004). Bu da yukarıda da ifade edildiği üzere yasal düzenlemelerle ve milletlerarası sözleşmelerle birlikte garanti altına alınmıştır. Ancak

bireysel ihtiyaçları olan öğrencilerin, alışagelen ilerleme gösteren öğrencilerle ilgili geliştirilmiş olan yoğun ve katı olan eğitsel programları izlemeleri oldukça güçtür. (Yıkımış, 2013).

Kişisel ihtiyaçlara uygun bir şekilde hazırlanan hizmetlerin temelindeyse BEP bulunmaktadır (Bailey ve Wolery, 1992; Bagnato, Neisworth ve Munson, 1997; Espin, Deno ve Albayrak-Kaymak, 1998; Pretti-Frontczak ve Bricker, 2000). Daha net bir tanım ile BEP'in bütün bütün özel ihtiyaçlı öğrencilerle ilgili olarak planlandığı ifade edilebilir (Kirk, Gallagher, Coleman ve Anastasiow, 2009).

Literatürde BEP'i tanımlayan dört ana unsur vurgulanmaktadır. Söz konusu unsurlar;

- Program
- Eğitim
- Bireyselleştirme,
- Plandır (Abeson ve Weintraub, 1977'den aktaran Fiscus ve Mandell, 2002).

Abeson ve Weintraub'a (1977'den aktaran Fiscus ve Mandell, 2002) göre bireyselleştirme; bir kalabalıktaki veya sınıftaki öğrencilerin hepsini değil, sadece bir talebenin eğitimsel ihtiyaçlarına yer ayrılmasıdır. Eğitimin bireyselleştirilmesinin öğrencin öğrenmesinde iyi veya kötü etkisi bulunan faktörlerin kişiye göre ayarlanması şeklinde açıklanmaktadır (Kargın, 2015). Eğitimde kişiselleştirme faaliyetleri; öğrencinin öğrenme-öğretme prosesinin öğeleri ile ilgili ihtiyaçlarının dikkate alınmasıyla bireysel gelişimlerine uygun şekilde ilerlemelerine izin verilmesi şeklinde belirtilmektedir (Güven ve Szer,2007).

Özel ihtiyaçlı kişiler dşnldğndeys eğitimin bireyselleştirilmesi; öğrencinin bireysel ihtiyaçları ele alınıp programlarda farklı uyarlamaların gerçekleştirilmesi, programların öğrencinin kuvvetli ve zayıf tarafları üzerinde durularak tertip edilmesi, BEP'in tarifinde bireyselleştirme kavramına hizmet ettiğinden bahsedebiliriz (Kirk vd., 2009; Kargın, 2015).

st tarafta anlatıldığı üzere BEP'i normal bir eğitim programından ayıran ana kavramın bireyselleştirme olduğu anlaşılmaktadır. Bireylerin ihtiyaçlarının belirlenip ihtiyaçlar üzerinde, eğitimlerde uygun düzenlemelerle planlamalara rehberlik yapıcı niteliğini sağlayacak programdan yararlanabilmeleri için BEP geliştirilmelidir ve değerlendirilmelidir (Avcıoğlu, 2012). Kısacası BEP'in eğitimsel açıdan çıkış noktası

olarak özel gereksinimlere sahip kişilerin eğitim ihtiyaçlarının en yüksek seviyede karşılanmasıdır.

Normal programlarından değişik olarak BEP'i anlamlı ve ayrı kılan 2 ana özelliğinin bulunduğu bilinmektedir. İlk olarak özel ihtiyacı olan öğrenciler için özel destek eğitimsel hizmetlerdir, özel destek eğitim hizmetleri normal bir eğitim programında mevcut değildir. Diğeriyse BEP'in bütün etkenlerinin programdan faydalanarak özel ihtiyaçlı kişilerin ihtiyaçları üzerine düzenlenmesidir. Bireyselleştirilmiş eğitimde kişilerin, sosyal yaşama bağımsız bir şekilde dahil olması, kişisel değişikliklerinden ve gerçekleştirebildiklerinden faydalanarak gereksinimlerine uygun eğitim ortamının ayarlanması olduğu belirtilmektedir (Cavkaytar, 2000). BEP'in içerdiği öğelerle sunmuş olduğu hizmetlerin tümünün bu ereğe hizmet ettiği söylenebilir. Bireyselleştirilmiş eğitim programının eğitimsel dayanakların yanı sıra BEP'in kanuni temelleride vardır. BEP ile alakalı yasal dayanaklar aşağıda ifade edilmiştir.

1.1.2 Bireyselleştirilmiş eğitim programının yasal dayanakları

Ülkemizde BEP eğitim ile direkt ilişkili olarak çıkarılmış olan ilk yasanın 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası olduğu bilinmektedir. (Çitil, 2013). Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası 1983 senesinde ortaya çıkmıştır. (Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası, 1983). Fakat BEP'in kanunda bulunması 1997 senesinde olmuştur. Ülkemizde 1997 senesinde yayımlanan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyle (KHK) BEP uygulanmasıyla hazırlanması mecburi hale getirilmiştir. 573 sayılı KHK'nın 4. madde (f) bendinde "Özel öğrenim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı hazırlanması ve eğitim programlarının özelleştirilerek uygulanması esastır." cümlesi vardır. (573sayılı KHK, 1997, M. 4, f).

İlk defa 2000 senesinde yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (ÖEHY) BEP'e temel prensipler öğeler içinde özel eğitim gerektiren kişiler için, bireyselleştirilmiş eğitim öğretim programı hazırlanır ve eğitimsel programlar kişiselleştirilerek uygulanmaktadır şeklinde belirtilmektedir. (ÖEHY, 2000, M. 5, f). Bu yönetmeliğin diğer maddelerinde de BEP ile alakalı maddelere yer verildiği anlaşılmaktadır, madde 62'de BEP ile ilgili: "Bireyselleştirilmiş eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için hazırlanan ve ailesi tarafından onaylanan BEP taslağı; bireyin, ailenin, öğretmenin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflenen amaçlarda verilecek destek eğitim hizmetlerini

içeren özel eğitim programıdır. Bireyselleştirilmiş eğitim programları, bireyin tüm gelişim alanlarında, gözlem, gelişim ve değerlendirme ölçekleri kullanılarak ve hedeflenen amaçların gerçekleşme düzeyi doğrultusunda değerlendirilir. Birey için hazırlanacak yeni bireyselleştirilmiş eğitim programında ve yöneltme kararında bu değerlendirmeler esas alınır.” (ÖEHY, 2000, M. 62) ifadelerine yer verilmiştir. 2002 ile 2004 senelerinde yeniden düzenlenip yayımlanan ÖEHY’de BEP ile ilgili maddelerin değişmeden kaldığı görülür. 2006 senesinde yayımlanan yeni bir ÖEHY yayımlanmıştır. Söz konusu ÖEHY’de de BEP’e yer verilmiştir. ÖEHY 2006 senesinde yayımlandığı zamandan başlayarak BEP, 6. madde, (e) bendinde “Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.” ifadesi ile bulunmaktadır. Bu kanuni düzenlemelere bakılarak ÖEHY’de BEP’i hazırlama görevinin bir ekiple yapılması gerektiğinin söylendiği anlaşılmaktadır (ÖEHY, 2018, madde 47). Önümüzde ki bölümde bu ekib ile ilgili bilgiler anlatılmıştır.

1.1.3 Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme ekibi

BEP hazırlamanın, bireyin kuvvetli taraflarıyla ve gereksinimleri ile alakalı bilgileri toparlayan bir ekibin bir araya toplanması ile gerçekleştirilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir (Gibb ve Dyches, 2016). Bilirkişilerin, ailelerin ve yeri geldiğinde kişinin kendisinin katılımı ile oluşan bir ekip tarafından, tüm bireylerin kuvvetli taraflarının ve ihtiyaçlarının değerlendirildiği bu proses, tamamen bireyseldir (Council for Exceptional Children, 1999).

BEP geliştirme takımı okul veya kurumun müdürüveya müdürün görevlendirmiş olduğu bir müdür yardımcısının başkanlığında kurulduğu ifade edilmiştir, görevliler şunlardır:

- Kişinin sınıf öğretmeni,
- Bir rehber öğretmen,
- Kişinin dersine giren ilgili alanların öğretmenleri,
- Kişinin ailesinden biri,
- Yeri geldiğinden kişinin kendisi (ÖEHY, 2018, Madde 47-1).

Bu bireylerin dahilinde ihtiyaç duyulan zamanlarda, özel eğitim değerlendirme kurulu üyesi bir kişinin katılımının temin edilebileceği belirtilmiştir (ÖEHY, 2018, Madde 47-2).

BEP hazırlama takımında bulunması gereken kişilerin yanı sıra söz konusu kişilerin görevleriyle sorumlulukları da belirtilmiştir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde (2018, Madde 48) BEP geliştirme departmanının görevleriyle sorumlulukları şöyle belirtilmiştir:

- BEP'in hazırlanmasıyla, uygulanmasıyla, izlenmesiyle ve değerlendirilmesiyle alakalı faaliyetlerde koordinasyonu sağlamak.
- Öğrencinin bütün gelişim sahalarındaki özellikleriyle eğitim gereksinimleri çerçevesinde BEP'inde değişikliklerle düzenlemeler yapmak.
- Eğitim ortamının düzenlenmesi, materyallerin geliştirilmesiyle temini konularında okul yönetimiyle öğretmenlere tavsiyelerde bulunmak.
- Okul bünyesindeki farklı birimlerle ve kurullar ile iş birliğinde bulunmak.
- Kaynaştırmayla/bütünleştirmeyele eğitimlerini sürdüren öğrencilerden destek eğitim odasında eğitim alacak olanları, eğitim kapsamında verilecek dersleriyle haftalık ders saati sayısını saptamak.
- İlköğretim, ortaöğretim, mesleksel ve teknik programlarının yürütüldüğü özel eğitim kurumlarında ya da söz konusu programların tatbik edildiği özel eğitim sınıflarında eğitimlerini devam ettiren öğrencilerden tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yolu ile eğitime uygun olanları saptamak ve okul idaresine bildirmek.
- Öğretimde kullanılacak araç gereçlerin ile değerlendirme aşamasında uygulanacak teknik ve yöntemleri seçmek.
- Özel eğitim sınıflarında öğrenim görenler içerisinde, özel eğitime ihtiyaç duymayan akranları ile aynı ortamda ders alacak olanları belirleyerek alacak olduğu dersleri ve saatlerini saptamak.
- Özel eğitim programı kapsamındaki öğrencilerden, grup eğitimine uyum sağlayamayanların belirlenerek eğitime hazır hale getirilmesi için bire bir eğitime başlamasıyla bunun sonlandırılmasına karar vermek.
- Çeşitli nedenlerle okula geç başlayan ve özel eğitim hizmetleri kurulunun kararı ile

ilköğretim kademesinde özel eğitim programı uygulayan okulların ya da söz konusu programların tatbik edildiği özel eğitim sınıflarına gitmesine karar verilmiş olan öğrencilerin; yaş, gelişim dereceleriyle eğitim performansına uygun derecedeki sınıfta eğitime dahil edilmesinin kararını vermek.

- Kurumdaki öteki kurullarla ve departmanlarla iş birliği içerisinde çalışmak.

Özel eğitim meslek okullarında oluşturulan BEP geliştirme departmanı, öteki görevlerinin yanında aşağıdaki görevleri de yapar:

- Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencileri alan ve dala yönlendirmek.
- Mesleki derslerin eğitimini veren alan öğretmenleri arasından koordinatörü seçmek.
- Koordinatör öğretmenin yönlendirmesi ile mesleksel eğitimler yapılacak işletmeleri saptamak.
- Belirlenen işletmelere uyum sağlamakta sıkıntı çeken öğrencilerin farklı işletmeye yerleştirilmesine karar vermek.
- Özel eğitime gereksinimi bulunan öğrencilere sınavlarda refakat edilmesi gerekenler için koordinatör öğretmenlerin çalışma planlarını oluşturmak, gerekli tedbir ve düzenlemeleri sağlamak.

Bireyselleştirmiş eğitim programı geliştirme departmanı, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencinin öğrenim gördüğü okulun imkanları doğrultusunda oluşturulmaktadır. Birimde bulunacak üyeler kanuni düzenlemeler ile ifade edilse de bu üyelerin kurumda olmaması durumunda; sınıf öğretmeniyle rehber öğretmen, alan öğretmenleriyle okul idarecisini de içerecek biçimde BEP geliştirme departmanının oluşturulmasının gerektiği ifade edilmektedir (Kargın, 2015). Kanuni düzenleme içerisinde, geliştirilmek üzere ekip çalışmasının altının çizildiği ve BEP geliştirme birimi denilen söz konusu grubun gerçekleştirmesibeklenen görevlerin ayrıntılı şekilde açıklandığı anlaşılmaktadır. BEP ekibinin görevlerinin, eğitimi bireyselleştirerek öğrencinin maksimum yarar sağlaması olduğu belirtilir. BEP'i oluşturan farklı bileşenleri vardır. BEP geliştirme biriminin, BEP programının gelişim sağlaması için bu ortak bileşenleri ve özellikleri gün yüzüne çıkarması gerekir.

1.1.4 Bireyselleştirilmiş Eğitim ile İlgili Alan Yazın

Bu bölümde, BEP süreci üzerine uluslararası literatürde yapılmış nicel çalışmalar sunulmaktadır. Uluslararası literatürün kapsamlı bir şekilde incelenmesi sonucu, üç farklı çalışmaya ulaşılmıştır. İlk çalışma, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) sürecinde ebeveynler ve uzmanlar arasındaki iş birliğine odaklanmaktadır (Mereoui, Abercrombie ve Murray, 2016). İkinci çalışma, BEP ekibindeki üyelerin rollerini incelemektedir (Gilliam ve Coleman, 1981). Üçüncü çalışma ise, bu toplantılardaki öğrenci katılımının etkisini araştırmaktadır (Royer, 2017).

Gilliam ve Coleman (1981), Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) oturumları sırasında paydaşların kararlar üzerindeki etki düzeyini belirlemek amacıyla bir araştırma gerçekleştirdiler. Anket kullanarak, 27 farklı BEP ekibinden toplam 130 üye topladılar. Araştırmacılar, bu katılımcıların süreçteki rollerini belirlemek istedikleri için, oturumlardan önce ve sonra anket soruları yoluyla veri topladılar. Bulgulara göre, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) sürecinde en önemli rolü özel eğitim öğretmenleri oynadı.

1981 yılında yayınlanan ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ekibindeki tüm paydaşlardan bilgi toplayan bu çalışmadan bu yana, akademik literatürde BEP ekibindeki tüm paydaşlara odaklanan başka bir araştırma yapılmamıştır. Okullar, gerekli kalite ve sayıda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ekiplerini oluşturamamış olup, bu durum bu tür araştırmaların yapılmasına engel olarak görülmektedir. Ekip üyelerinin görevleri yasalarla tanımlanmıştır; ancak, ekip yaklaşımının eksik anlaşılması nedeniyle okullar, bu tür ekipleri sağlayamamıştır.

Mereoui, Abercrombie ve Murray (2016)'nin amacı, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ekibindeki ailelerle öğretmenlerin, BEP hazırlama prosesine katılımları ve iş birliği yapabilme yetenekleri hakkındaki perspektiflerini belirlemektir. Farklı okullardan toplam yirmi bir öğretmen ve on altı aile, araştırma projesine katılmak üzere davet edildi ve bunlardan on iki aile ve on beş öğretmen katılmayı tercih etti. Araştırmacılar, bilgi toplamak için Ryan ve Rucker (1991) tarafından geliştirilen "Demografik Bilgi Formu" ve "BEP'e Yönelik Tutum Anketi"ni kullandılar. Tutum anketi, araştırmanın başında ve sonunda olmak üzere 2 defa yapıldı. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) süreciyle ilgili olarak, öğretmenlerin ebeveynlere kıyasla, bunu daha fazla iş birliği çabası olarak

gördükleri ortaya çıktı. Öğretmenler, özel gereksinime sahip bir öğrenciye yönelik olarak hazırlanmış olan BEP'in amaçlarını gerçekleştirmenin, öğrenciyi uygun bir ortama yerleştirmenin ve gerekli kaynakları sağlamanın en etkili yolunun iş birliği çabalarıyla olduğu görüşündeydiler. Başka bir bulgu, ailelerin, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) süreci sırasında kendilerini diğer ekip üyeleriyle eşit seviyede görmediklerini öne sürdü.

Royer (2017) tarafından yürütülen araştırmanın amacı, karar alma sürecine katılan özel gereksinimli öğrencileri içeren bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) toplantıları için tasarlanmış bir programın etkinliğini değerlendirmektir. Royer, "Yeni hazırlanan program mevcut olandan daha etkili mi olacak?" ve "Öğrenci yönlendirmeli BEP toplantıları öğretmen yönlendirmeli toplantılardan daha fazla zaman alıyor mu?" gibi sorulara cevap aramıştır. Bu amaçla, 13-16 yaşları arasında değişen 52 özel gereksinimli çocuk arasından, 23 erkek ve 16 kız katılımcı seçilmiştir. Bu yarı deneysel çalışma sırasında, katılımcılara deney öncesinde ve sırasında "BEP Bilgi Düzeyi Ölçeği", "BEP Toplantıları Memnuniyet Ölçeği", "Amerikan Araştırma Enstitüsü Öz Belirleme Ölçeği (AIR-SDS)" ve "Gray Sözel Okuma Testleri—Dördüncü Sürüm (GORT4)" uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda yapılan ANOVA analizi, dört önemli bulguyu ortaya koymuştur. Öğretmen bakış açısından, yeni programın %92 oranında öğrencilere öğrenciyi merkeze alan BEP toplantılarını yürütme hususunda yardımcı olduğu görülmüştür. İkincisi, yeni program bağlamında düzenlenen toplantılarda özel gereksinimlere sahip öğrencilere daha fazla söz hakkı tanındığı belirlenmiştir. Üçüncü olarak, öğrenci merkezli BEP toplantılarının müddetinin öğretmen merkezli BEP toplantıları ile benzer olduğu tespit edilmiştir. Son olarak, öğrenci merkezli BEP toplantılarına katılan öğrencilerin BEP hakkında daha çok bilgiyi anımsattıkları bulunmuştur.

O'Connor (2008)'ın temel amacı, özel gereksinimli ergenlerle etkileşimde bulunan aileler ve profesyoneller arasındaki iş birliği deneyimlerini araştırmaktır. O'Connor, nitel araştırma olarak yorumlayıcı fenomenolojik analiz yöntemini kullanmıştır. Katılımcıları belirlemek için amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya toplam yirmi ebeveyn katılmış ve araştırma şu konuları ortaya çıkarmıştır: iş birliğinin prensipleri, ebeveynler ve uzmanlar arasındaki iş birliği, ebeveynler ve özel eğitim politikası, okullar ve aileler arasındaki iş birliği ve alternatif ebeveyn desteği. Bulgulara göre, önemli sayıda

aile, özel gereksinimli çocuklarının eğitiminde önemli bir rol oynamadıklarına inanmaktadır.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) toplantılarına atıfla, Fish (2008) özel gereksinimli çocukların ailelerinin ne düşündüğünü öğrenmek istedi. Fish, toplam elli bir aileye, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) toplantılarındaki deneyimleri, özel eğitim mevzuatına ilişkin anlayış düzeyleri, eğitimcilerle olan iletişimleri ve BEP oturumlarına katılmalarının sonuçları hakkında bilgi verme niyetindeydi. Yoğun eğitim programı (BEP) toplantılarına katılan ailelerin çoğunluğu, toplantılardan olumlu deneyimler bildirdi. Bunun nedenini, diğer ekip üyelerinin karar alma süreçlerine kendilerini dahil etmeleri, saygı göstermeleri ve yorumlarına değer vermeleri olarak belirttiler. Çalışmanın bulgularına göre, çoğu aile, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) süreci ve özel eğitim mevzuatına dair iyi bir anlayışa sahipti.

Zeitlin ve Curcic (2014) tarafından yürütülen nitel bir araştırma, ailelerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) süreci ve bu süreçlerin sonuçlarına ilişkin deneyimlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar yirmi farklı aile ile görüşmüşlerdir. Araştırmaya katılan ailelerden bazıları, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) toplantılarına ilişkin kaygılarını ve hayal kırıklıklarını dile getirmişlerdir. Bu duyguların nedeni olarak, toplantılarda ekip üyelerinin bilerek veya bilmeyerek sergiledikleri olumsuz tutumlar gösterilmiş, bu durumun ailelerin kendilerini ifade etmelerini engellediği belirtilmiştir. BEP toplantılarındaki rolleri sorulduğunda, yirmi ailenin yorumları hayal kırıklığı, bunalmışlık ve umutsuzluk duyguları ile nitelendirilmiştir. Öte yandan, katılımcılar Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)'nin büyük önemine vurgu yapmışlardır. Araştırmanın sonuçları, BEP yaklaşımının, ailelerle diğer ekip üyeleri arasındaki iş birliğini geliştirmektense, daha fazla zarar verdiğini göstermiştir.

Macleod, Causton, Radel ve Radel (2017) tarafından yürütülen fenomenolojik araştırmada, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (BEP) hazırlama sürecinde okullarla iş birliği yapan ebeveynlerin deneyimlerine odaklanılmıştır. Araştırmacılar veri toplamak istediklerinde, özel gereksinimli üyelere sahip aileler için özel bir Facebook grubunda sorularını paylaşmışlar ve bu grup aracılığıyla 35 aileden 50'den fazla yanıt almışlardır. Bazı katılımcılar, farklı zamanlarda aynı sorulara birden fazla kez yanıt vermişlerdir, bu

nedenle 35 soruya 50'den fazla cevap gelmiştir. Paylaşılmış olan sorulara cevap veren aileler arasından katılımcılar seçilmiştir. İlk yanıtlara dayanarak belirlenen ana temaların ardından, grup web sitesinde yeni sorular paylaşarak daha fazla veri toplanmıştır. Toplanan veriler daha sonra tümevarım ve tündengelim analiz teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Veri analizinin tamamlanmasının ardından beş tema ortaya çıkmıştır. Bulgulara göre, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama prosesinde okulla aile iş birliğinin başarılı olabilmesi için, ekip üyelerinin ailelerin çocuklarına ilişkin yaygın olarak düşünülenden daha çok bilgiye sahip olduklarını kabul etmeleri gerekmektedir. Başka bir bulgu, ekip üyelerinin toplantılara katılmadan önce özel gereksinimli öğrenciye ilişkin genel resmi göz önünde bulundurarak, öğrenci hakkında aileden bilgi toplamaları gerektiğini önermiştir. Ayrıca, bir başka sonuç, profesyonellerin iletişim tarzlarını daha esnek ve ailelere daha hoşgörülü olacak şekilde değiştirmelerinin önemini vurgulamıştır. Araştırma bulgularına göre, profesyoneller esnek ve bilgilendirilmeye açık olduklarında aileler, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) sürecinde iş birliğine daha istekli olmuşlardır.

Çuhadar (2006), bir ile beş kademe arasında değişen ilköğretim sınıflarında kaynaştırma çocukları ile çalışan eğitimcilerin ve yöneticilerin bakış açılarını ve önerilerini araştırdığı bir çalışma yürütmüştür. Çalışma, özel gereksinimlere sahip öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) tasarlama, uygulama, değerlendirme ve izleme süreçlerine odaklanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, Zonguldak ilinde 2004-2005 öğretim yılında kaynaştırma uygulamaları yapan toplam iki yüz on beş okul arasından basit rastgele seçim olarak bilinen bir yöntemle yirmi okul seçilmiştir. Bu okullarda çalışan personel ve yöneticiler incelenmiştir. Bilgiler, "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Olmayan Okullarda Çalışan Yönetici/Öğretmene İlişkin Anket Formu" ile "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ile İlgili Çözüm Yollarına İlişkin Anket Formu" kullanılarak toplanmıştır. Araştırma kapsamındaki yirmi okulun yüzde doksan beşinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirme biriminin olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma projesinde yer alan okulların sadece yüzde beşinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirme birimi vardı ve bu okulların sadece yüzde beşinde özel ihtiyaçları olan çocuklar için yazılmış BEP bulunuyordu. Araştırmanın bulgularına göre, BEP geliştirme birimi

bulunmayan eğitim kurumlarında görevli eğitimci ve yöneticilerin %61,1'i müfredat oluşturma odaklı herhangi bir kurs ya da ders almamıştır. Ayrıca, aynı okullarda görev yapan eğitimcilerin %73,1'inin özel eğitim alanıyla ilgili belli bir eğitim ya da öğretim programına katılmadıkları tespit edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, araştırmaya katılmış olan fakat okullarında bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirme birimi olmayan eğitimci ve yöneticilerin yüzde 87'si BEP hazırlama, uygulama, takip ve değerlendirme süreçleriyle bağlantılı belli bir ders ya da kurs almamıştır. Bu eğitimci ve yöneticilerin bireyselleştirilmiş eğitim programlarını (BEP) deneme yanılmayla oluşturmaya çalıştıkları anlaşılmıştır. Araştırma projesinde yer alan ve okullarında bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirme birimi olmayan eğitimcilerle yöneticilerin %78'i okullarında hiç BEP hazırlanmadığını belirtmiştir. Bunun sonucunda, araştırmaya katılan eğitimci ve yöneticilerin lisans eğitimleri sırasında bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama ve özel eğitim konularında çeşitli dersler almalarıyla atanmalarının ardından da farklı hizmet içi eğitimlerden geçmeleri gerektiğinin altı çizilmiştir.

Tike Bafra (2007), sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenlerle Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) personelinin bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama süreçleriyle ilgili bakış açılarını ve bu süreçte karşılaştıkları güçlükleri belirli değişkenlerle ilgili olarak incelediği bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırma boyunca "BEP Hazırlama Sürecine Yönelik Tutumları Belirleme Ölçeği"yle "BEP Hazırlama Sürecinde Karşılaşılan Güçlükleri Belirleme Ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın bulguları, sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenler ve RAM personelinin bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama prosesine dönük tutumlarının hizmet içi eğitim alma süresiyle cinsiyet değişkenler çerçevesinde farklılaşmadığını göstermiştir. Ancak, tutumlar çalışma alanına (sınıf öğretmeni, rehber öğretmen veya RAM personeli olmaları), çalışılan kuruma, BEP geliştirme konusunda daha önce herhangi bir eğitim alıp almadıklarına ve BEP hazırlama sürecine dahil olup olmadıklarına göre farklılık göstermiştir. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama prosesinde karşılaşılan zorluklar, cinsiyetin süreç boyunca karşılaşılan zorluklarla önemli bir bağlantısı olmadığını göstermiştir.

Camadan (2012), sınıf öğretmenleriyle sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimi ve BEP hazırlama konusunda sahip oldukları öz-yeterlik seviyelerini incelemek için 107

öğretmen adayıyla ve 131 sınıf öğretmeniyle bir çalışma devam ettirmiştir. Araştırmaya katılan bireylerden bilgi toplamak için Aksüt, Battal ve Yıldız'ın 2005 senesinde oluşturduğu "Kaynaştırma Eğitimi Anketi" ile Tike Bafra ve Kargın tarafından 2009 yılında geliştirilmiş olan "BEP Hazırlama Sürecinde Karşılaşılabilecek Güçlükleri Belirleme Ölçeği" tercih edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adayları bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlamayla kaynaştırma teknikleri konusunda öğretmenlerden daha yeterli oldukları inancına sahiptir. Ayrıca, erkek öğretmen adaylarının kaynaştırma yöntemlerini uygulama becerileri konusunda kadın öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek düzeyde özgüvene sahip oldukları görülmüştür. Ancak, BEP'in geliştirilmesinde belirgin bir fark görülmemiştir. Ayrıca çalışma, hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin, hizmet içi eğitim almayan öğretmenlere kıyasla kaynaştırma teknikleriyle BEP hazırlama konusunda kendilerini daha yetkin gördüklerini ortaya koymuştur. Bu da çalışmanın bulgularından biridir.

1.2 Beden Eğitimi ve Spor

“Beden eğitimi ve spor” hareketliliğin çeşitlerini ve bütün prensiplerini içerir. Bedenimizin istenilen amaçlar ışığında eğitilmesi fikri, insanlığın yeryüzündeki varlığı kadar eski olduğunu kabul edilir ise, eğitim ile ilgili yapılmış olan açıklama, kavramlarla tanımları beden eğitimi ve spor alanı ile ilişkilendirip, özel tanımlamalarda bulunmak, bir ihtiyaç olacaktır. (Silverman ve Sunbramian, 1999). Beden eğitimi ve spor olgusu insanın varoluş tarihi kadar eskidir. İlk çağlardan bugüne insan bedeninin istenen amaçlar çerçevesinde geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca beden eğitimi şu şekilde açıklayabiliriz:

Bireyin fiziksel etkinliklere katılmasıyla davranışlarında kasıtlı olarak bedensel, duygusal, toplumsal ve zihni değişimle gelişimi oluşturma prosesidir (Tamer ve Pulur, 2001).

Açık (2005)'a göre beden eğitimi, bireyleri madden ve zihnen geliştiren, minimum yorgunluk ile maksimum yarar sağlayan jimnastik, oyun ve sportif faaliyetleri içeren bir alandır. Beden eğitimi oyun, jimnastik ve spor vb. eğitici bütün sportif etkinliklerle gerçekleştirilen bir eğitimidir. Bireylerin madden ve zihnen, bedenine zarar vermeksizin ölçülü biçimde gelişimini temin eden, bireyi kendisiyle içinde bulunduğu topluma yararlı

bir insan olarak yetiştiren bilimsel beden aktivitelerine beden olarak yorumlamıştır. (Açak, 1997).

1.2.1 Beden eğitimi ve sporun amacı

Amaçlar 2 farklı şekilde incelenmiştir (Bucher, 1987):

- Vücudun eğitilmesi ya da hareket etmenin öğrenilmesi: Bu bakış açısı beden eğitiminin amacının, beden ve beceri gelişiminin temin edilmesi olduğunu iddia etmiştir. Beden savaşa hazırlık, dinamik yaşamak ve sağlıklı olmak vb. farklı amaçlar ile eğitilmektedir.
- Vücut vasıtasıyla eğitimler ya da hareketler aracılığıyla eğitim: Beceri edinilmesi ile bedeni gelişmenin sağlanmasıyla gelişimin öteki boyutlarında istenen davranış değişiminin elde edilmesini amaçlamaktadır. Bu görüş çerçevesinde vücut, eğitimi hareketi öğrenmek ve hareketlilik ile öğrenir.
- Beden eğitiminde Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimi'nin ana erekleri çerçevesinde, öğrencilerin gelişimsel nitelikleri de dikkate alınarak, bireysel ve toplumsal açıdan sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir şahsiyetin sahibi, yaratıcı, yapıcı ve üretken, ulusal değerleri ve demokratik yaşamın ana ilkelerini özümseyen kişiler olarak yetiştirilmesi genel amaçtır (Yavaş ve İlhan, 1997). Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi'nin amacı öğrencilerin, hayat boyu kullanacakları hareket becerileri, etkin ve sağlıklı hayat becerileri, öz yönetim becerileri, toplumsal becerilerle zihni becerileri de geliştirmek suretiyle bir sonraki eğitim düzeyinde hazırlanmalarıdır (MEB, 2013).

1.2.2 Beden eğitimi ve sporun ilk ve ortaöğretim okullarındaki genel amaçları

- Atatürk ile düşünce adamlarını beden eğitimi ve spor hususunda söylediklerini ortaya koyabilme
- Tüm organlarla sistemlerinin durumuna uygun biçimde güçlendirmek ve geliştirmek
- Sinir, kas ve eklem koordinasyonu
- Güzel durmayı alışkanlık haline getirme
- Beden eğitimi ve spor ile alakalı temel bilgiler, beceriler, tavırlar ve alışkanlıklar

edinebilme

- Ritimle müzik beraberinde hareket kabiliyetini geliştirme
- Halk oyunları üzerine bilgi ve beceri sahibi olma ve uygulamayabilme
- Ulusal bayramlarla kurtuluş günlerinin anlamıyla önemini kavrayabilme ve kutlayabilme katılabilme
- Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını fark ederek serbest zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmek
- Temiz hava ve güneşten faydalanmak ve doğayı sevmek
- Grup çalışmasını prensip edinmek
- Görev ve sorumluluk alma, lidere uyum ve liderlik yapabilme konularında dışilin sahibi olabilmek
- Özgüven sahibi olma, yerinde ve hızlı karar verebilme
- Dostluk içinde oynama ve yarışma, kazanma, takdir etme, kaybetmeyi kabullen etme, hileyle haksızlığa karşı çıkma,
- Demokratik yaşamın gerektirdiği tutumlar sergilemek
- Kamusal kaynakları iyi kullanmak ve koruyabilmek
- Spor araçlarıyla tesisleri üzerine bilgi sahibi olmak ve bunları gerektiği şekilde kullanabilmek (Şirinkan, 2002).

1.2.3 Beden eğitiminin ve sporun önemi

Beden eğitimi kişiyi yaşama hazır eder. Bireyin mevcut durumunu geliştirici ve eğitici role sahip olmasının yanı sıra fikri ve manevi eğitiminde önemlidir. Genç kuşakların yapıcı ve üretken olmasının sosyal ortaklıklarla kültür kalkınmasına ciddi etkileri vardır. Kişilerin yetenekleri doğrultusunda fırsat eşitliği oluşturur. Bireyleri kaliteli seviyeye getirerek onlar için gereken bilgilerle kabiliyetleri kazandırmakla kalmayarak sosyal çevrenin değişimini hızlandırır. Gençlerin her alanda yol katetmesinde büyük rol oynamakta, büyümekte olan çocuklarla ilgili olarak fiziksel, fizyolojik gelişimle beraber iyi bir kişiliğin ortaya çıkması açısından faydalı ve gereklidir (Aracı, 1999).

Bucher ve Koenig (1983), Harmandar (2004)'a göre beden eğitimi genel eğitimin tamamlayıcı unsurudur. Beden fonksiyonlarının bütünlüğü prensibine dayalı olarak çocukların bedeni, hareket becerilerini, sinir kas koordinasyon gelişiminin, kişisel ve toplumsal uyum sağlaması bakımından çok kritiktir. Öte yandan yapılan bir araştırmada beden eğitimi için vücutla yapı işlevselliğini artırmayı, eklemlerle kasların dengeli biçimde olgunlaşmasını temin etmeyi, günlük yaşam içerisinde kullanılan fiziksel kuvveti en etkili şekilde kullanmayı, organların kontrollü, planlı bir şekilde hareket etmesini öğreten bir etkinliktir (Haywood, 1989).

1.2.4 Türkiye’de beden eğitimi ve spor süreci

Ülkemizde beden eğitimi derslerinin şu an ki düzeyine gelmesi ve okulların programlarına dahil olması, uzun bir süreci gerekli kılmıştır. Söz konusu süreç, Osmanlıda Tanzimat’tan önce Tanzimat dönemine, Tanzimat’tan Meşrutiyet’e, Meşrutiyetten Cumhuriyete ve Cumhuriyet’ten bugüne dek gelmiştir. (Bilge, 1988, 14-38). Tüm dönemlerde beden eğitimi aktivitelerine, değişik manalar yüklenip, değişik biçimlerde ve beklentilerle farklı kurumlarda uygulanmıştır ve bu faaliyetlerden farklı beklentilere sahip olunmuştur.

Tanzimat’tan önceki dönemde; saray eğitimiyle öğretimi, askeri eğitimle öğretim veren kurumlarla halk eğitimi veren kurumlarda uygulamalı olarak gerçekleştirilen askerlik eğitim-öğretimle alıştırmalarını içeren talimler veya spor faaliyetleri biçiminde yapılmıştır. Tanzimat dönemindeyse liselerle askeri okulların ders programlarındaki jimnastik dersleriyle birleştirilmiştir. Meşrutiyet’in ardından beden eğitimi aktiviteleri eğitim kurumlarında, Alman ve İsveç jimnastik sistemlerinin etkisiyle yapılmıştır. (Bilge, 1988; Candan ve Bağırhan, 2005).

Beden eğitimi dersinin kurumsallaşması ile ders şeklinde ilk ve ortaöğretim kurumlarının programına dahil olması Cumhuriyet dönemine rastlar. 1926 senesinde eğitim kurumlarının müfredatlarına “jimnastik” olarak dahil olan bu ders sonradan “beden eğitimi” dersi olmuştur. O günlerden günümüze dek bu dersin ismi değişmemiştir ve okulların farklı kademelerinde mecburi ders olmuştur (Çöndü, 1999).

Ülkemizde beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesine tarihi olarak baktığımız zaman, Cumhuriyetin ilk senelerinde spor öğretmenleri yetiştirmek üzere bir yüksek okul açmanın şartları oluşmadığından evvela kurslar ile öğretmen gereksinimi karşılanmıştır.

İstanbul Çapa’da 1926 senesinde “Terbiyeyi Bedeniye Muallimliğı Kursu” açılmıştır. İsveçli ve İsveç’te öğrenim gören Türk öğretim elemanlarının devam ettirdiğı kurslardan 4 senede 148 erkek, 63 kadın mezunolmuştur.

Ankara’daki “Gazi Eğitim Muallim Mektebi” ile “Terbiye Enstitüsü” içinde 1933 senesinde İzmir’de ve Diyarbakır Eğitim Enstitülerinde Beden Eğitimi Bölümleri açılmıştır. Bölümler kapatılıncaya dek 2. Dünya Savaşıyla eğitim ve spordaki anlayışlara göre izlenceleri 8 defa değiştirilmiştir. Beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek üzere pek çok eğitim kurumu açılmıştır ve söz konusu okulların birçoğunda eğitimyetersiz olmuştur, kimilerindeyse istikrarlı eğitimler devam etmiştir (Muratlı, 2001).

Bu okullardan kimilerinin kapatılmasının ardından, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa (METK) dayalı olarak Türk sporuna bilimselliğı getirmek ve gereksinim hissedilen BES teknik elemanlarını yetiştirmek için, 4 sene süreli olmak üzere 1974-1975 döneminde Ankara’da “Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi” 1975-1976 döneminde de İstanbul’da “Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademisi” ile Manisa’da “Manisa Gençlik ve Spor Akademisi” adı ile Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı eğitim kurumları açılmıştır (Güven, 1996).

1.2.5 Beden eğitimi ve spor öğretmeni

Beden eğitimi öğretmeni görevli olduğı kurumda, öğrencilere beden eğitimiyle alakalı eğitimler veren bireydir (UMBS, 2012). Beden eğitimi öğretmenin temel görevleri şöyledir;

Beden eğitimiyle alakalı hangi bilgilerin, becerilerin, tutumların ve davranışların, hangi yaş seviyelerindeki öğrencilere, hangi yöntemler ile verileceğı, MEB tarafından onaylanmış olan öğretim programlarıyla ilgili mevzuatta ortaya konmuştur.

Beden eğitimi öğretmeni, söz konusu program bağlamında (UMBS, 2012):

- Eğitim vereceğı grubun seviyesine uyan bir plan yapar,
- Kendisine ayrılmış olan saatlerde söz konusu planı uygulayıp öğrencilere alanıyla alakalı bilgilerle beceri kazandırır,
- Öğrencilerin başarılarını değerlendirir, başarı seviyelerini arttırıcı tedbirler alır,

- Eğitici kol çalışmalarında görev alıp öğrencilerin kabiliyetlerini geliştiren aktiviteler yapar,
- Öğrencilerin gelişimini takip eder, problemlerinin çözülmesine yardım eder,
- Alanıyla alakalı gelişmeleri takip eder, bunların öğretim programlarına yansıtılması için ilgililere öneriler sunar,
- Nöbetçi olduğunda, okulun düzeniyle disiplinini temin etmek için görevini yapar,
- Sınıf öğretmeni olarak, öğrencilerin alan ve ders seçmelerine yardım eder,yönetim ile ilişkilerini sağlar.

Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenin alanıyla alakalı bazı özellikleri barındırıyor gerekir. Bu özellikler başlıca şunlardır (UMBS,2012);

- Spor kabiliyeti olan,
- El-göz ve ayaklarını koordinasyonuna hakim
- Fiziken kuvvetli ve dayanıklı,
- Sportif faaliyetler ile alakadar ve başarılı,
- İletişimi kuvvetli,
- İyi bir öğrenme ortamı sağlayabilen,
- Algıları açık, işine özen veren,
- Mesleğinin problemleriyle alakalı ve çözüm üreten,
- İletişimi kuvvetli, sevgi dolu, sabırlı, hoşgörülü
- Talebelerin ruh halinin fark edebilen,
- Mesleki bilgilerini geliştirmeye meraklı, enerjik ve özgün kişiler olması beklenir.

Görev yerleri çoğunlukla okulun bahçesi ve spor salonudur. Görev yeri hava durumuna bağlı olarak açık veya kapalı yerlerde sesli ortamlardır. (UMBS, 2012). Beden eğitimi öğretmeni olmak üzere birkaç şart bulunmaktadır. Söz konusu şartlar şunlardır. (UMBS, 2012).

1. Üniversiteden mezun olma

2. Temel Yeterlilik Testinden (TYT) herhangi bir puan türünden barajı geçerek, girmek istediği üniversite tarafından yapılan özel yetenek sınavını kazanmaları gerekmektedir.

Okulun eğitim öğretim süresi 4 senedir. Meslek eğitim kuramsal ve uygulamalı şekilde yapılmaktadır. Okulunu bitirenlere lisans diplomasıyla “Beden Eğitimi Öğretmeni” unvanını alır (TTKK, 2006). Mezuniyetten sonra MEB’e bağlı ilköğretim okulları, ortaokullar, genel liseler, Anadolu liseleri, mesleki ve teknik liseler, fen liseleri, spor meslek lisesi ve üniversitelerde beden eğitimi öğretmeni unvanıyla çalışır (UMBS, 2012).

1.3 Yeterlik

Alanıyla alakalı görev ve sorumluluklarını uygulayabilmesi için kişinin mesleki bilgi, tutum ve becerileri barındırmasıdır. (TEDP, 2006). Alkan ve Hacıoğlu’na göre (2003) yeterlik, bir işi yapma kuvvetine sahip özel bilgi, beceri ve ehliyet manasında bir kelimedir.

Yeterlik, kişinin bir eylemi uygulamak üzere gerekli olan bilgiye ve beceriye sahip olmasıdır. Öğretmenliğin yeterlik alanıysa öğretmenin mesleğini yapacağı hizmet alanıyla alakalı gerekli olan bilgilerle becerileri kazanmasıdır; olarak açıklanabilir.

1.3.1 Beden eğitimi ve spor dersinin kaynaştırma öğrencilerine uyarlama

Uyarlanmış beden eğitimi, bireylerin özel gereksinimlerini karşılamak için tasarlanmış olan, fiziksel ve motor uygunluğu, temel hareket becerileri ve şekilleri, sudaki becerileri ve dansı ve bireysel ve grup oyunlarını ve sporlarını içeren bireyselleştirilmiş bir programdır. Uyarlamak terimi, “adapte etmek” veya “uydurmak” anlamında kullanılmış ve yetersizliğe sahip olan bireylerin gereksinimlerini karşılamak için yapılan uyarlamaları içermektedir (Winnick, Poretta, 2017).

Uyarlanmış beden eğitimi, oturarak yapılan programlardan ziyade, aktif bir fiziksel etkinlik programı vurgulanmalıdır. Program, bireylerin gereksinimlerini karşılarken fiziksel etkinliğin faydalarından yararlanmak üzerine planlanmalıdır. Uyarlanmış beden eğitimi her ne kadar eğitimselse de örgütsel amaç ve hedefleri karşılamak için, başta tıbbi hizmetler olmak üzere, ilgili hizmetlerden yararlanır (Winnick, Poretta, 2017).

Uyarlanmış beden eğitimi ve spor programları bağımsız yaşama yardımcı olmada hayati bir rol oynar ve okula dayalı programın mantıklı bir açılımı olarak görülmelidir. Bu

programlar, okulla toplumsal yaşam arasında sorunsuz bir geçiş sağlamalıdır. Burada uyarlanmış beden eğitimi için seçilen aktivitelerin türü önem taşımaktadır. Beden eğitimi tanımlaması, kısmen ya da bütün beden eğitiminin parçalarını içerebilir. Uyarlanmış beden eğitimi ise genellikle beden eğitimini, özel beden eğitimini, hareket eğitimini ve motor gelişimini ifade eder. Aslında, uyarlanmış beden eğitimi, genel beden eğitiminde olduğu gibi aynı aktiviteleri kapsayan bir bütündür. Bilinmesi gereken ise düzenli beden eğitimi müfredatının tipik olarak gelişimi devam eden tüm öğrenciler için uygun kabul edilmesi iken, uyarlanmış beden eğitimi aktivitelerinin, engelli öğrenciler için bireysel olarak reçete edilir olmasıdır (Winnick, Poretta, 2017).

Engelli bireyler için spora, fiziksel aktiviteye ve beden eğitimine katılımın engelli bireyler için önemli faydalar sağladığı uzun süredir bilinmektedir (Bailey vd., 2009). Özel ihtiyacı olan öğrenciler için beden eğitim, gelişimlerini desteklemek hareket etme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yeteneklerini sınırlılıklarını ve ilgilerine göre düzenlenmiş beden eğitimi programlarının uygulanmasını kapsamaktadır.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı kişiye özel bir hazırlık ve uygulama gerektiren özelliği ile bu yeni yapının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. BEP’de beden eğitimi ve spor dersi ile çocuğa akranları ile nasıl sosyalleştiği, duygusal ihtiyaçları ve hatta okulda nasıl hareket edeceğinin belirleyen alanlarla ilgili olarak hedefler belirlenmelidir.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlamadan önce beden eğitimi ve spor dersi öğretmeni öğrencinin mevcut performans düzeyinin analiz etmeli, kurum içi ve kurum dışı ekip ile iş birliği sağlamalıdır.

Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin BEP hazırlama sürecinde dikkat etmesi gereken noktaları bu şekilde sıralayabiliriz;

- Özel gereksinimli öğrencinin yetersizlik düzeyi
- Özel gereksinimli öğrencinin mevcut fiziksel performansının ölçülmesi
- Uzun dönemli hedeflerin belirlenmesi
- Kısa dönemli hedeflerin belirlenmesi
- Kısa ve uzun dönemli hedeflere yönelik ders planının oluşturulması
- Ders planındaki etkinliklerin fiziksel performans ölçümleri doğrultusunda

belirlenmesi

- Hedef davranış veya becerilere ilişkin ölçütlerin tespit edilmesi
- Etkinliklerin uygulanması
- Ölçme ve değerlendirme süreci.

Beden eğitimi öğretmeninin özel gereksinimli öğrenciyi iyi tanması ve uygun fiziksel etkinliklerin hazırlanması BEP'in niteliğini artırmaktadır. Ayrıca beden eğitimi ve spor öğretmeninin özel gereksinimli öğrencinin fiziksel performansı ile birlikte hedeflere ne kadar ulaşıldığının ölçülmesinde de önemli bir etkidir (İlhan,2021'den akt Yarımkaya, Esentürk ve İlhan, 2022)

1.4 Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yeterlikleri

Eğitim kurumlarımızda nesillerimizi ileriye dönük şekillendiren dersler arasında beden eğitimi dersinin bağlayıcılık görevi olduğu görülmektedir. Spor derslerinde; nesillerimizi sadece bilişsel olarak ileriye hazırlamayıp, hayata da dahil ederek duyuşsal gelişimleriyle beraber psikomotor gelişimlerini de desteklemektedir. Beden eğitimi ve spor dersi birçok temel gelişim alanlarını bir arada barındıran bir alandır. Beden eğitimi öğretmenlerinin, mesleki kişilik kabiliyetlerinin bu işleyişte büyük bir önemi olduğu ortadadır. Beden eğitimi jimnastik, oyun ve spor gibi eğitici fiziksel faaliyetlerle yapılmakta olan eğitimidir (Güneş, 2003). Beden eğitimi kişinin ruh ve beden sağlığını, fiziksel maharetlerini arttırmaya yönelik, durum şartlarıyla öğrencilerin özelliklerine dayalı olarak esnek kurallara bağlı spora dönük alıştırmaya faaliyetleri kapsar (Aracı, 2001).

Beden eğitimi ve spor derslerinde fiziksel faaliyetler Milli Eğitim'in ana prensipleri kapsamında öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve psikomotor alanlarındaki ihtiyaçlarını gidermekte ve bu alanların istenile kapsamda geliştirilebilmesi hedeflenmektedir. Bu şekilde beden eğitimi ve spor derslerindeki faaliyetlerde amaç rekor kırma ve şampiyon olma gibi bireysel hedefler olmamalıdır.

Ünlü, Sünbül ve Aydos (2008); beden eğitimi öğretmenliği yeterliliğini gerektirdiği görevlerle sorumlulukları gerçekleştirebilmek üzere sahip olunması gereken bilgiler, anlayışlar, beceriler ve tutumlar şeklinde vermektedir.

Beden eğitimi derslerinin daha etkin işlenmesi için 10 alt başlık vardır. Söz konusu başlıklar; “öğretmenler, öğrenciler, program, liderlik, hayat için öğrenme, topluluk, öğrenme, pedagoji, araştırma ve değerlendirmedir (Pill, 2004).

İyi bir ders işlenmesi için en etkili unsur beden eğitimi öğretmenleridir. Yaylacı (2012) “İyi bir beden eğitimi ve spor dersi = İyi bir beden eğitimi ve spor öğretmeni” şeklinde açıklamıştır. Beden eğitimi öğretmenin mesleki bilgi yeterlikleri ne denli fazla olursa dersin boyutu iyi geçer düşüncesini Ünlü’nün (2008) yaptığı çalışmada ortaya koymuştur.

Bucher, (1979) beden eğitimi öğretmenlerinde olması gereken özellikleri; branş hakimiyeti, anlatma beceresi, dinamik bir beden, bilişsel ve duygusal yapı, öğretmenlik mesleğine uygun kişilik, yeterli seviyede hareket kabiliyeti, grup yönetme olarak sıralamıştır.

Demirhan, Açıkada ve Altay tarafından (2001) yapılan çalışmada beden eğitimi spor öğretmenlerinin öğrencileri tüm konularda anlama %31.22, mesleki bilgi ve becerilerinde yeterlikle %23.25 mizah duygusu elde etme %22.88 bu 3 beceriyi taşımaları gerektiği ortaya konulmuştur (Demirhan, 2006).

NASPE (Amerika Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Derneği) tarafından açıklanan beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının taşıması gereken özellikleri bu biçimde sıralamıştır (2008):

1. Branş hakimiyeti: Öğretmenlerin, branşıyla alakalı alan bilgilerine hakim olmalıdır.
2. Büyüme ve gelişme: Öğretmenler öğrencilerin büyüme ve gelişmelerini bilmeli ve öğrencilerin bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal ilerlemelerini destekleyici programlar yapmalıdır.
3. Öğrenci çeşitliliği: Öğretmenler çeşitli kültürlerle yaratıcı öğrenme tarzlarına sahip öğrencileri eğitim-öğretim ortamına adaptasyonlarını sağlamalı.
4. Metod ve güdüleme: Öğretmenler emniyetli, sosyal iletişimli ve canlı katılımlı bir öğrenme alanı sunarak, öğrencilerin hem grup çalışmaları hem bireysel çalışmaları için gerekli güdülemeyi yapmalı.
5. İletişim: Öğretmenler ders sırasında öğrencileri de derse aktif dahil ederek sözlü ve sözsüz etkili iletişim metotlarından yararlanmalı

6. Planlama ve öğretim: Ulusal standartlara uygun öğretim programlarını planlamalı ve dersle yansıtmalı.
7. Değerlendirme: Beden eğitimi öğretmenleri öğrencilerin bedensel, zihinsel, duyuşsal ve toplumsal ilerlemelerini motive etmek için için değerlendirmelerde bulunmalı
8. Yansıma: Öğretmenler uzman hareketlerini öğrencilere, velilere ve aynı görevdeki arkadaşlarına yansıtmalı.
9. Teknoloji: Öğretmenle öğrenmeyi çeşitlendirmek için yenilikçi hareketleri takip eder.
10. İş birliği: Öğrencilerin velileri ve meslek arkadaşlarıyla bir arada çalışarak eğitimin kalitesini arttırmaya yardımcı olur.

1.4.1 Öğretim sürecini planlama ve düzenleme

Öğretim sürecini planlama, amaç çerçevesinde ortam oluşturma, materyal hazırlamayla kaynaklardan faydalanma uygulamalarıdır.

- Planları öğretime uygun hale getirebilme
- Öğretim ortamlarını uygun hale getirebilme
- Öğretim sürecinde kullanılacak olan araçları ve kaynakları uygun hale getirebilme
- Okul takım çalışmaları planlayabilme
- Öğretimin amaçlarının gerçekleştirilme aşamasında teknolojiden faydalanarak metotlar geliştirme.

1.4.2 Mesleki bilgi ve beceriler

Meslek olarak beden eğitimi öğretmenliğinin mesleksel yeterlikleriyle öğretme ve öğrenmeye dönük bireysel ve kültürel yeterliklerini içermektedir;

- Beden Eğitimi Öğretmenliğinin kapsam bilgisi
- Tarihi ve sosyo-politik olarak, beden eğitiminin okullardaki yeri ve önemi
- Beden eğitimi alanında bireysel olarak felsefi kuram geliştirme bilgi ve becerisi
- Akademik ve araştırmacı yönlerin sürekliliğine yönelik bilgi ve beceri
- Fiziksel faaliyetler ve sporun kültürel yönleri hakkında bilgi

- Farklı yaşlardaki öğrencilere, beden eğitimi içerikli, kapsamlı, geliştirmeye uygun izlenice tasarlamayla ilgili bilgilerle beceriler,
- Araç-gereçlerin bakımıyla saklanması, maliyet, program değerlendirme, kanuni durumlar, güvenlikle liderlik vb. beden eğitimi programının değişik yönlerini geliştirmeye dönük bilgilerle beceriler.

1.4.3 Pedagojik bilgi ve beceriler

Bu boyut, öğretmeyle öğrenme teorileriyle uygulamalarını içermektedir.

- Eğitimsel öğrenme teorisi hakkında bilgi
- Programı, öğretme ve öğrenme etkinliklerine uyarlamayla ilgili bilgilerle beceriler
- Sistemli konu oluşturma ve ders dizisi oluşturmaya ilgili bilgilerle beceriler
- Hareketleri inceleme, motor performansını değerlendirme, öğretme-öğrenmeye yönelik zamanı değerlendirmeye yönelik bilgi ve beceriler
- Sınıf yönetimiyle ilgili bilgilerle beceriler
- Mesleki yeterlilik, içinde bulunulan mesleğe ait alan bilgisiyle mesleki bilgi özellikleridir. Beden eğitimi öğretmenleri için söz konusu kavram kendi alanlarındaki yenilikleri özümseme, gelişmeleri uyarlayarak uygulama ve eğitim ortamında etkili bir iletişimle rehberlik edebilme özellikleri olarak düşünülebilir.

Öğretmenlerle beden eğitimi öğretmenlerinin mesleksel yeterlikleri aynı olmakla beraber içerik olarak kimi farklılıklar vardır. Örnekmek gerekirse alan bilgisinde; insan fizyolojisiyle egzersizinin insan performansı üstündeki etkilerine ilişkin bilgisiyle insan performansının kinesiyolojik ve fiziki yönlerine dair bilgisine sahip olması, mesleksel bilgilerle beceriler yönünde ele alındığında; fiziki faaliyet ve sporun kültürel yanları alanında bilgisi, pedagojik bilgi alanındaysa hareketleri analiz etme, motor performansını değerlendirme, öğretme-öğrenme prosesini değerlendirmeye yönelik bilgilerle beceriler beden eğitimi öğretmenlerinde bulunması gereken özelliklerdir.

1.4.4 Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kişisel yeterlikleri

Öğretmenlerde bulunması gereken kişisel yeterliklerle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde bulunması gereken kişisel yeterlikler benzerdir. Bu açıdan yapılan

detaylı açıklama öğretmenlerin kişisel özellikleri kısmında konu ile ilgili yapılan birkaç çalışmaya değinilerek ele alınmıştır.

Cüceloğlu (1994) kişilik özelliğini; “kişinin iç ve dış dünyası ile kurduğu, diğer kişilerden ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki şekli olarak tanımlamaktadır. ” “Öğretmen tarafından sergilenen kişisel özellikler ve öğrencilerle kurulan ilişki, öğretmen ile öğrenci arasında kuvvetli bağ oluşturur. Beden eğitimi öğretmenin fiziksel, sosyal, ruhsal ve zihinsel özellikleri, gelişen genç öğrencilerin eğitimi, yönlendirilmesi ve onlara örnek olunması bakımından önemlidir” (Nebioğlu, 2004).

Saçlı, Bulca, Demirhan ve Kangalgil'in (2009) “Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel nitelikleri” başlıklı araştırmasının sonucunda, beden eğitimi ve spor öğretmeninde olması gereken kişisel özelliklerden eleştirileri kabul edebilme ilk sırada yer alırken, öğrenciyi her yönüyle anlama, geniş bir bakış açısına sahip olma, sabırlı olma, özgüvenli olma, doğaçlama yeteneğine sahip olma, üretebilme ve şefkatli olma özellikleri sıralanmıştır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sahip olması gereken kişisel yeterlikler (Tamer ve Pulur, 2001) şöyledir;

İletişim kurma becerisi (öğrencileri, aileleri, çevre ve toplumu anlayabilme ve onlarla anlaşabilme)

- İletişim kurma yetisi (öğrencileri ve onların ait olduğu tüm çevreyi düşünerek onlarla anlaşabilme)
- Disiplinli olma (kararlı ve adil disiplin ortamı oluşturma)
- Motivasyon becerisi (öğrencileri maksimum düzeye ulaştırmak üzere teşvik)
- Karakterli olmalı (her yönüyle iyi bir model olmalı)
- Sevgisini gösterebilmeli
- İstekli olmalı (öğretmekten zevk almalı, idealist olmalı ve kendini mesleğine adanmalı)
- Kişilik sahibi olmalı
- Dış görünüşüne dikkat etmeli (temiz, zevkli ve iyi giyimli olmalı).

Bu açıklamalardan yola çıkarak beden eğitimi öğretmenlerinin sahip olması gereken kişisel yeterlikleri; iletişim becerisine sahip olma, disiplinli olma, karakterli olma, iyi bir

görünüme sahip olma, sevgi dolu olma, iyi bir kişiliğe sahip olma, motivasyon becerisine sahip olma, sabırlı olma, istekli olma, eleştiriye açık olma, kendine güveni olma, yaratıcı olma ve şefkatli olma olarak açıklayabiliriz.

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama araçları hakkındaki bilgiler ve verilerin toplanması için izlenen yol ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerle ilgili açıklamalar yer almaktadır.

2.1 Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada Beden Eğitimi ve Spor bölümü mezunu öğretmenlerinin zihinsel engelli öğrencilerle ilgili Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlarken ve uygularken BEP yeterlilik düzeylerinin incelenmesi amacıyla nicel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılandırılmıştır. Bu ana amaç doğrultusunda katılımcıların kişisel değişkenleri ile BEP özyeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Buradan hareketle bu araştırmanın hem betimsel tarama hem de ilişkisel bir araştırma olduğu söylenebilir. Betimsel araştırmalar bir durumu var olduğu gibi betimleyen araştırmalardır (Akyürek 2022). İlişkisel araştırmalar ise değişkenlerin birlikte değişimleri inceleyen araştırmalardır (Dutton ve Dukerich, 2006).

2.2 Araştırma Grubu

Çalışmanın ana kütlesini Türkiye’deki özel eğitim kurumlarında görev alan ve en az 1 kaynaştırma öğrencisi ile çalışmış Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri oluşturmaktadır. Ancak ana kütlenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığı için, maliyet ve zaman kısıtlılığı da göz önüne alındığı zaman ana kütleyi temsil edeceği düşünülen örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Verilen toplanmasında olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile toplanmıştır. Kolayda örnekleme, ana kütle içerisinde seçilecek örnek kesimin araştırmacının yargılarınca belirlendiği tesadüfi olmayan örnekleme yöntemidir. Kolayda örneklemede veriler, ana kütlede en kolay,

hızlı ve ekonomik şekilde toplanır (Malhotra, 2004: 321, Aaker vd., 2007: 394, Zikmund, 1997: 428).

Çalışmanın katılımcılarını 233 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma kümesinin oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede, çalışmaya dahil olan kişilere karar vererek çeşitli bilgiye sahip olduğu bilinen durumları ayrıntılı bir şekilde inceleme fırsatı veren bir yöntemdir (Silverman, 2006; Yıldırım & Şimşek, 2005). Ölçüt örnekleme yöntemiye daha önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumlarda uygulanır (Palys, 2008).

2.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada, beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı yeterliklerine ait verilerin toplanması için araştırmacıların hazırladığı demografik bilgi formu ve İlik ve Sarı (2018) tarafından geliştirilen ‘Öğretmenler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yeterlilik Ölçeği (ÖBEPYÖ)’ kullanılmıştır. **2.3.1.**

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada yer alan katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla oluşturulan formda yaş, cinsiyet, kıdem, üniversitede BEP eğitimi alması, öğrenim durumu gibi bilgilere verilmiştir.

2.3.2. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları Ölçeği (BEP)

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin BEP hazırlama, uygulama yeterliklerinin belirlemek İlik ve Sarı (2018) tarafından geliştirilen ‘Öğretmenler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yeterlilik Ölçeği (ÖBEPYÖ)’ kullanılmıştır. Ölçek 38 madde ve dört (4) alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe ait alt boyutlar; BEP hazırlık öncesi, BEP hazırlama aşaması, BEP’e aile katılımı ve BEP’in uygulanması ve değerlendirilmesi olarak belirtilmiştir. Ölçek beş’li likert tipi olarak tasarlanmıştır. Ölçeğe ait güvenirlik analiz sonuçları Cronbach Alfa (CR) olarak hesaplanmış ve Cronbach Alfa değeri 0.98 olarak belirtilmiştir (İlik ve Sarı 2018).

Bu araştırmada ölçeğin güvenirliğine yönelik Cronbach alpha katsayısı ölçek tamamı için 0.99, hazırlık öncesi boyutu için 0.95, BEP hazırlama aşaması alt boyutu için 0.94, BEP’e

aile katılımı alt boyutu 0.97, BEP'in uygulanması ve değerlendirilmesi alt boyutu 0.96 olarak hesap edilmiştir. Literatürde Cronbach alpha katsayısının 0.70 ve üzeri olması güvenilirlik için genel olarak yeterli görülmesine rağmen (Şencan, 2005), bu çalışmada ölçek için tutarlılık katsayısının fazla olduğu ortadadır. Bundan yola çıkarak araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliği geçerli sayılmıştır.

2.4 Veri Toplama Süreci

Araştırmaya başlamadan önce Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik komisyonun 27.02.2023 tarihli 03 sayılı toplantısında 49-55 karar sayısına göre etik kurul izni alınmıştır. Araştırma sorularını kısa sürede daha çok kişiye ulaşması için anket Google Forms'a aktarılmıştır. Anketin linki sosyal iletişim kanalları ile en az bir kaynaştırma öğrencisi ile çalışmış Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile gerekli açıklamalar yapılarak paylaşılmıştır. Veriler 27.04.2023-10.06.2023 tarihleri arasında toplanmıştır.

Anket linki:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1_SvHz41GfzvjqRZSmR1CkmRPeBRKuIDHKZJ3XuybJb8/edit?usp=sharing

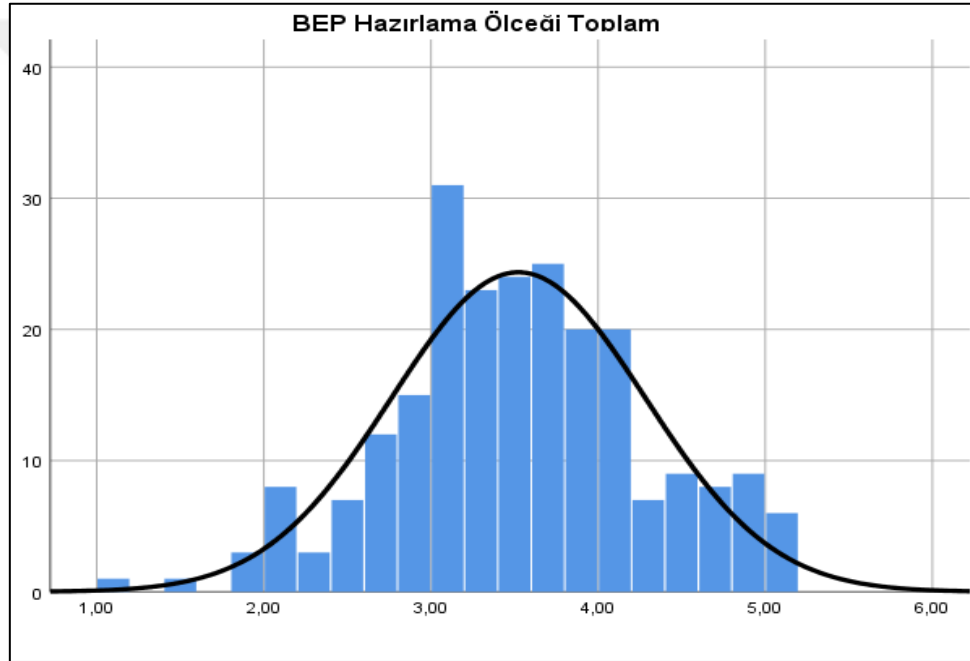
2.5. Veri Analizi

Araştırma için elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra verilerin analiz işlemi için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Analizler sonucunda ulaşılan tanımlayıcı istatistikler f ve % dağılım olarak verilmiştir. Analiz işlemlerine başlamadan önce veri seti üzerinde aykırı-uç değer sınaması yapılmış ve aykırı-uç değerler dışarıda bırakıldıktan sonra bağımlı değişkenlerin normal dağılımları test edilmiştir. Normal dağılım durumlarını incelemek üzere çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ile -1 (George & Mallery, 2010) arasında olması beklenmektedir. Yapılan analiz sonucu elde edilen basıklık ve çarpıklık değerleri ve histogram grafikleri aşağıda sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda çalışmada parametrik istatistik test yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin, iki değişken arasında karşılaştırılmasında t testi, üç veya daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında ise Manova testi uygulanmıştır.

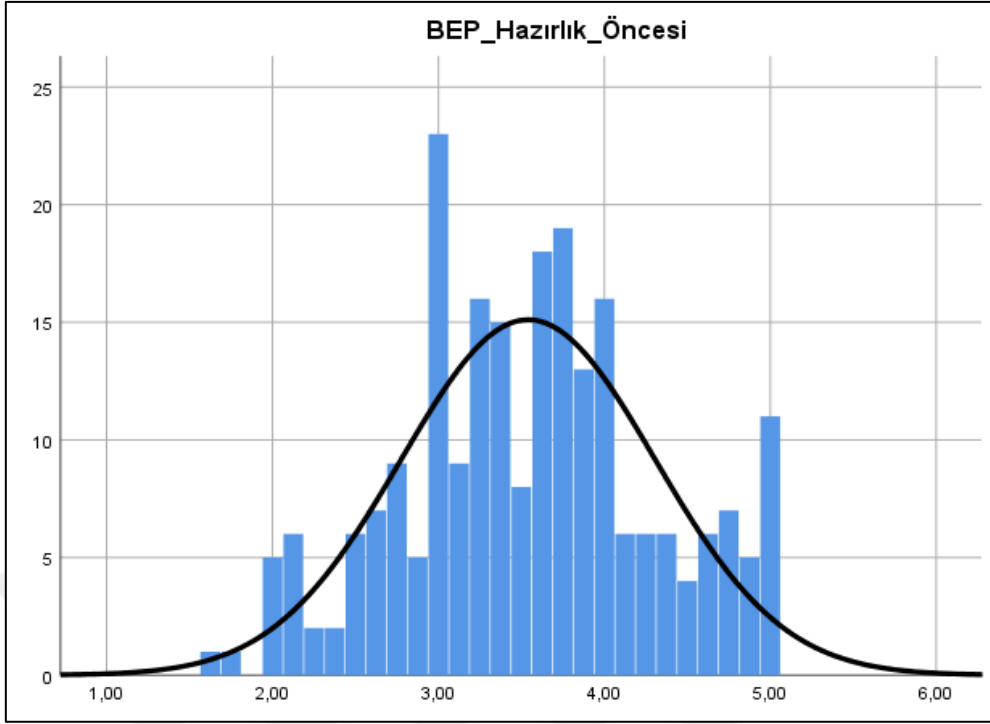
Çizelge 2.1. Bağımlı değişkenler için çarpıklık ve basıklık değerleri

	Çarpıklık	Basıklık
BEP Hazırlama Ölçeği	-0.08	-0.05
BEP Hazırlık Öncesi	0.00	-0.42
BEP Hazırlama Aşaması	-0.07	-0.15
BEP Aile Katılımı	-0.30	-0.29
BEP Uygulama Değerlendirme	-0.12	-0.12

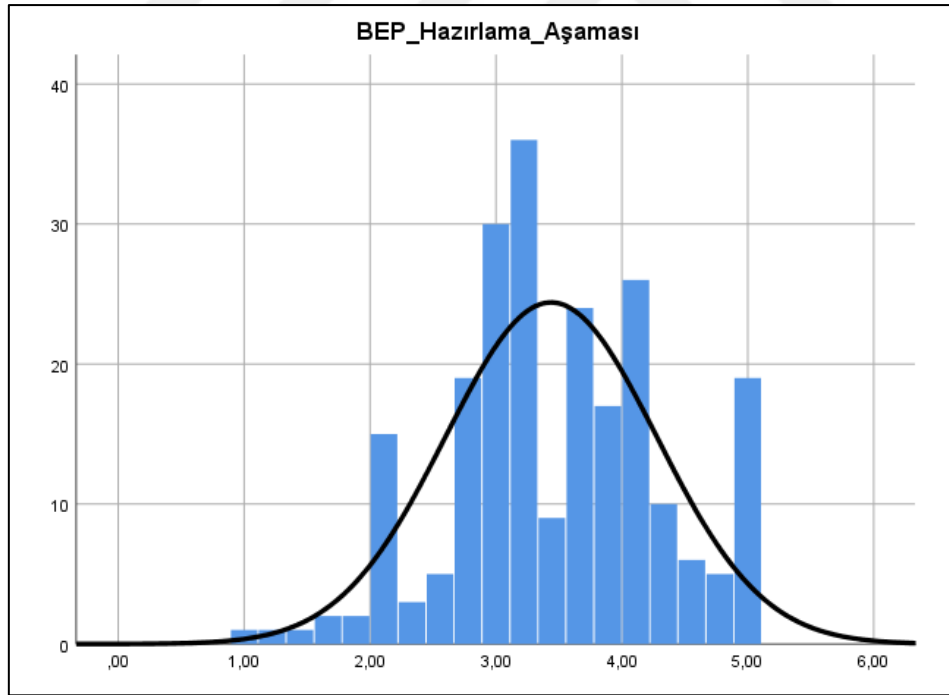
Analiz sonuçları göstermektedir ki, ölçeğin genel ortalama puanları ve alt boyutlarından elde edilen puanların çarpıklık ve basıklık değerleri +1 ile -1 sınırları içerisinde. Dolayısıyla değişkenlerin tekli normallik varsayımını karşıladığı görülmüştür.

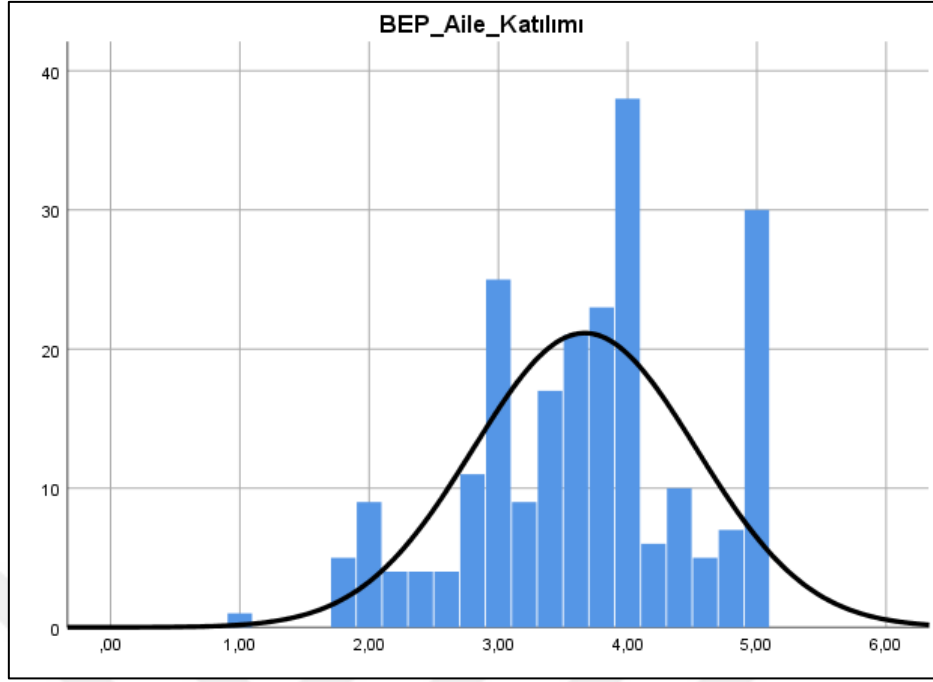
Şekil 2.1. BEP Hazırlama Ölçeği Histogram Grafiği

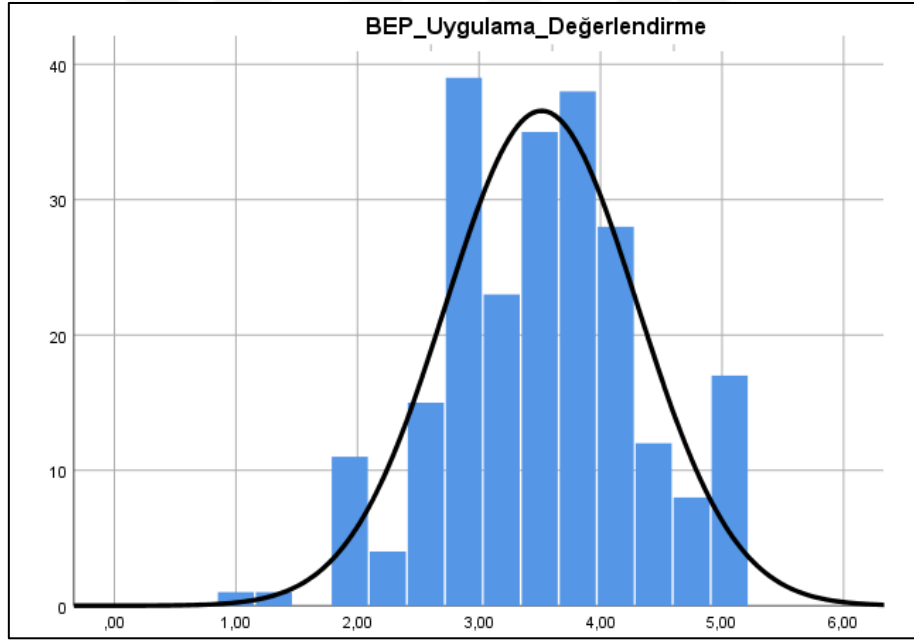
Şekil 2.2. BEP Hazırlık Öncesi Histogram Grafiği

Şekil 2.3. BEP Hazırlama Aşaması Histogram Grafiği

Şekil 2.4. BEP Aile Katılımı Histogram Grafiği

Şekil 2.5. BEP Uygulama Değerlendirme Histogram Grafiği

3. BULGULAR

Katılımcıların demografik değişkenlerine ilişkin veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Yapılan analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 3.1 Katılımcılara ait demografik değişkenlerin dağılımı.

		<i>N</i>	%
Cinsiyet	Erkek	155	66,8
	Kadın	77	33,2
	Toplam	232	100
Öğrenim Durumu	Lisans	197	84,9
	Yüksek Lisans	31	13,4
	Doktora	4	1,7
	Toplam	232	100
Deneyim	1-5 yıl	143	61,6
	6-10 yıl	39	16,8
	11-15 yıl	20	8,6
	16-20 yıl	15	6,5
	21+ yıl	15	6,5
	Toplam	232	100
BEP Hazırlama Eğitimi Alma Durumu	Evet	84	36,2
	Hayır	148	63,8
	Toplam	232	100
Yaş	22-32 yaş	162	69,8
	33-42 yaş	51	22
	43-52 yaş	15	6,5
	53+ yaş	4	1,7
	Toplam	232	100

Çalışmada yer alan katılımcıların demografik değişkenlerine dair veriler incelendiğinde katılımcıların 155'i (%66.8) erkek ve 77'si (%33.2) kadındır. Katılımcıların 197'si (%84.9) lisans mezunu, 31'i (%13.4) yüksek lisans ve 4'ü (%1.7) doktora mezunudur. Katılımcıların deneyim değişkeni incelendiğinde 143 (%61.6) katılımcı 1-5 yıl, 39 (%16.8) katılımcı 6-10 yıl, 20 (%8.6) katılımcı 11-15 yıl deneyime sahipken 16-20 yıl ve 21 ve üzeri yıl deneyime sahip katılımcı sayısı her iki deneyim grubunda da eşittir, 15 (%6.5).

Bunların yanı sıra katılımcıların 84'ü (%36.2) BEP hazırlama eğitimi aldıklarını belirtirken bu eğitimi almadıklarını belirten katılımcı ise 148 (%63.8) kişidir. Katılımcıların yaş grupları incelendiğinde ise 22-32 yaş arasında 162 (%69.8), 33-42 yaş arasında 51 (%22), 43-52 yaş arasında 15 (%6.5) ve 53 ve üzerinde 4 (%1.7) katılımcı bulunmaktadır.

Cinsiyet, öğrenim durumu, deneyim, BEP eğitimi alma durumu ve yaş bağımsız değişkenlerinin birbirleriyle olan etkileşim etkilerinin bağımlı değişkenler (BEP hazırlama ölçeği toplam, Hazırlık Öncesi, Hazırlama Aşaması, Aile Katılımı, Uygulama Değerlendirme) üzerinde anlamlı bir etkisi olup olmadığı incelenecektir. Söz konusu araştırma sorusu için öncelikle bağımsız değişkenlerin gruplarının bağımlı değişkenlerdeki ortalama puanları sunulmuştur.

Çizelge 3.2 Bağımsız değişkenlerin gruplarına göre ölçek ve alt ölçeklerden alınan ortalama puanlar.

Değişken		N	Ortalama Ölçek		BEP Hazırlık Öncesi		BEP Hazırlama Aşaması		BEP Aile Katılımı		BEP Uygulama Değerlendirme	
			$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS
Cinsiyet	Erkek	148	3.51	0.72	3.55	0.72	3.44	0.79	3.64	0.82	3.48	0.74
	Kadın	72	3.55	0.85	3.57	0.84	3.46	0.89	3.74	0.94	3.55	0.87
Öğrenim	Lisans	188	3.52	0.75	3.56	0.75	3.44	0.80	3.67	0.85	3.49	0.77
	Lisansüstü	32	3.57	0.85	3.56	0.82	3.52	0.93	3.68	0.95	3.57	0.87
BEP Eğitimi	Evet	81	3.88	0.68	3.93	0.65	3.81	0.75	4.06	0.71	3.85	0.72
	Hayır	139	3.31	0.73	3.34	0.74	3.24	0.79	3.45	0.86	3.30	0.75
Deneyim	1-5 yıl	133	3.49	0.74	3.51	0.76	3.43	0.79	3.63	0.88	3.46	0.75
	6-10 yıl	38	3.40	0.78	3.45	0.76	3.27	0.84	3.57	0.83	3.39	0.82
	11-15 yıl	19	3.69	0.90	3.71	0.81	3.62	1.02	3.87	0.92	3.65	0.95
	16-20 yıl	15	3.55	0.53	3.58	0.57	3.47	0.65	3.73	0.50	3.52	0.60
	21+ yıl	15	3.92	0.83	4.02	0.80	3.83	0.93	3.91	1.03	3.93	0.81

Yaş	22-32 yaş	151	3.47	0.77	3.50	0.77	3.39	0.83	3.62	0.90	3.45	0.79
	33-42 yaş	50	3.70	0.70	3.69	0.71	3.64	0.76	3.89	0.69	3.68	0.75
	43 +	19	3.51	0.78	3.66	0.78	3.42	0.84	3.49	0.92	3.50	0.77

Yapılan analiz neticesinde, kadınların tüm boyutlarda ölçek ve alt ölçeklerden elde ettiği puanlar erkeklerin elde ettikleri puanlardan daha yüksektir. Aynı şekilde, lisansüstü eğitime sahip olanların tüm boyutlarda ölçek ve alt ölçeklerden elde ettiği puanlar lisans eğitimine sahip olanlardan elde ettikleri puanlardan daha yüksektir. BEP hazırlama eğitimi alma durumuna göre ise BEP hazırlama eğitimi alanların bu eğitimi almayanlara göre ölçek ve alt ölçeklerden elde ettiği puanlar daha yüksektir. Deneyim grupları incelendiğinde 21+yıl deneyime sahip olan grup diğer gruplara göre ölçek ve alt ölçeklerden elde ettiği puanlar daha yüksektir. Son olarak yaş grupları incelendiğinde ise 33-42 yaş grubunun diğer gruplara göre ölçek ve alt ölçeklerden elde ettiği puanlar daha yüksektir.

MANOVA testinden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Bağımsız değişkenlerin tamamının tüm kombinasyonlarında bağımlı değişken üzerinde anlamlı etkisi olup olmadığı incelenmiştir. Bu kombinasyonlardan **sadece** Cinsiyet*Öğrenim Durumu*BEP Hazırlama Eğitimi Alma etkileşiminin bağımlı değişkenler üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu analize dair elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 3.3 Cinsiyet*Öğrenim Durumu*BEP Hazırlama Eğitimi Alma Etkileşim Tablosu

		F	Hypothesis sd	Hata sd	p	η^2
Cinsiyet	Pillai's Trace	0,276	5	157	0,93	0,01
	Wilks' Lambda	0,276	5	157	0,93	0,01
	Hotelling's Trace	0,276	5	157	0,93	0,01
	Roy's Largest Root	0,276	5	157	0,93	0,01
Öğrenim	Pillai's Trace	0,816	5	157	0,54	0,03

	Wilks' Lambda	0,816	5	157	0,54	0,03
	Hotelling's Trace	0,816	5	157	0,54	0,03
	Roy's Largest Root	0,816	5	157	0,54	0,03
Deneyim	Pillai's Trace	0,751	20	640	0,77	0,02
	Wilks' Lambda	0,747	20	521,66	0,78	0,02
	Hotelling's Trace	0,743	20	622	0,78	0,02
	Roy's Largest Root	1,853	5	160	0,11	0,06
	Pillai's Trace	2,124	5	157	0,07	0,06
BEP_Eğitimi	Wilks' Lambda	2,124	5	157	0,07	0,06
	Hotelling's Trace	2,124	5	157	0,07	0,06
	Roy's Largest Root	2,124	5	157	0,07	0,06
	Pillai's Trace	0,529	10	316	0,87	0,02
Yaş_2	Wilks' Lambda	0,526	10	314	0,87	0,02
	Hotelling's Trace	0,524	10	312	0,87	0,02
	Roy's Largest Root	0,771	5	158	0,57	0,02
	Pillai's Trace	2,483	5	157	0,03	0,07
Cinsiyet * Öğrenim* BEP Eğitimi	Wilks' Lambda	2,483	5	157	0,03	0,07
	Hotelling's Trace	2,483	5	157	0,03	0,07
	Roy's Largest Root	2,483	5	157	0,03	0,07
	Pillai's Trace	2,483	5	157	0,03	0,07

MANOVA testi sonuçlarına göre cinsiyet, öğrenim durumu ve BEP hazırlama eğitimi alma değişkenlerinin etkileşiminin bağımlı değişkenleri istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir ($F(5, 157)= 2,48$. $\eta^2=.07$. $p<.05$).

Gruplar içi ve gruplar arası karşılaştırmaları incelemek üzere aşağıda ana etkiler tablosuna dair elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 3.4 Bağımsız değişkenlerin ve etkileşim değişkenine dair ana etkiler tablosu

		<i>Sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2
Cinsiyet	Ortalama Ölçek	1	0,28	0,56	0,45	0,00
	BEP Hazırlık Öncesi	1	0,07	0,14	0,71	0,00
	BEP Hazırlama Aşaması	1	0,40	0,69	0,41	0,00
	BEP Aile Katılımı	1	0,51	0,72	0,40	0,00
	BEP Uygulama	1	0,29	0,56	0,46	0,00
	Değerlendirme					
Öğrenim	Ortalama Ölçek	1	0,06	0,12	0,73	0,00
	BEP Hazırlık Öncesi	1	0,11	0,21	0,65	0,00
	BEP Hazırlama Aşaması	1	0,00	0,00	0,97	0,00
	BEP Aile Katılımı	1	0,67	0,95	0,33	0,01
	BEP Uygulama	1	0,03	0,05	0,82	0,00
	Değerlendirme					
Deneyim	Ortalama Ölçek	4	0,98	1,97	0,10	0,05
	BEP Hazırlık Öncesi	4	0,84	1,68	0,16	0,04
	BEP Hazırlama Aşaması	4	1,07	1,84	0,12	0,04
	BEP Aile Katılımı	4	0,87	1,23	0,30	0,03
	BEP Uygulama	4	1,10	2,10	0,08	0,05
	Değerlendirme					
BEP Eğitimi	Ortalama Ölçek	1	3,41	6,87	0,01	0,04
	BEP Hazırlık Öncesi	1	1,42	2,84	0,09	0,02
	BEP Hazırlama Aşaması	1	3,98	6,82	0,01	0,04
	BEP Aile Katılımı	1	5,32	7,52	0,01	0,05
	BEP Uygulama	1	3,77	7,17	0,01	0,04
	Değerlendirme					
Yaş	Ortalama Ölçek	2	0,11	0,22	0,80	0,00
	BEP Hazırlık Öncesi	2	0,09	0,18	0,83	0,00
	BEP Hazırlama Aşaması	2	0,16	0,28	0,76	0,00
	BEP Aile Katılımı	2	0,34	0,47	0,62	0,01
	BEP Uygulama	2	0,09	0,17	0,84	0,00
	Değerlendirme					
Cinsiyet * Öğrenim * BEP Eğitimi	Ortalama Ölçek	1	0,52	1,06	0,31	0,01
	BEP Hazırlık Öncesi	1	2,67	5,35	0,02	0,03
	BEP Hazırlama Aşaması	1	0,69	1,19	0,28	0,01
	BEP Aile Katılımı	1	0,16	0,22	0,64	0,00
	BEP Uygulama	1	0,09	0,17	0,68	0,00
	Değerlendirme					

Analiz sonuçlarına göre BEP eğitimi alma durumunun grupları arasında ölçek toplam ortalama puanı ($F(1,161) = 3.41$, $\eta^2 = .04$, $p < .05$), hazırlama aşaması puanı ($F(1,161) =$

3.98. $\eta^2=.04$. $p<.05$), aile katılımı puanı ($F(1,161)= 5.32$. $\eta^2=.05$. $p<.05$) ve uygulama değerlendirme puanı ($F(1,161)= 3.77$. $\eta^2=.04$. $p<.05$) açısından anlamlı fark tespit edilmiştir. Bununla birlikte, etkileşim etkisinin (Cinsiyet * Öğrenim * BEP Eğitimi) hangi ölçek üzerinde etkili olduğu tabloya bakılarak incelendiğinde ise hazırlık öncesi puanında gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir, ($F(1,161)= 2.67$. $\eta^2=.03$. $p<.05$).

Söz konusu bağımsız değişkenin (BEP Eğitimi Alma Durumu) ve etkileşim değişkeninin hangi grupları arasında anlamlı fark olduğunu incelemek üzere takip testi sonuçları ve alt ve üst limit değerleri aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 3.5 BEP eğitimi alma durumu takip testi

	(I) BEP Eğitimi	(J) BEP Eğitimi	Ortalama Farkı (I-J)	Standard Hata	<i>p</i>	%95 Güven Aralığı	
						AL	ÜL
Ortalama Ölçek	Evet	Hayır	,515	0,149	0,00	0,22	0,81
	Hayır	Evet	-,515	0,149	0,00	-0,81	-0,22
BEP Hazırlık Öncesi	Evet	Hayır	,500	0,15	0,00	0,20	0,79
	Hayır	Evet	-,500	0,15	0,00	-0,79	-0,20
BEP Hazırlama Aşaması	Evet	Hayır	,471	0,162	0,00	0,15	0,79
	Hayır	Evet	-,471	0,162	0,00	-0,79	-0,15
BEP Aile Katılımı	Evet	Hayır	,654	0,179	0,00	0,30	1,01
	Hayır	Evet	-,654	0,179	0,00	-1,01	-0,30
BEP Uygulama Değerlendirme	Evet	Hayır	,502	0,154	0,00	0,20	0,81
	Hayır	Evet	-,502	0,154	0,00	-0,81	-0,20

İkili takip testi sonucuna göre BEP hazırlama eğitimi alan katılımcıların BEP hazırlama eğitimi almayan katılımcılara göre ölçek genel ve alt ölçek puanlarının tamamında daha yüksektir, hepsi için ($p<.05$).

Etkileşim değişkeninin hangi grupları arasında anlamlı fark olduğunu tespit edebilmek için doğrudan bir takip testi uygulanamamıştır. Bununla beraber, etkileşim etkisinin BEP Hazırlık Öncesi bağımlı değişkeni üzerindeki ortalama, standart hata ve alt ve üst limitlerine bakılarak hangi gruplar arasında anlamlı fark olacağı tespit edilebilecektir. Söz konusu veriler aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 3.6. Cinsiyet*Öğrenim Durumu*BEP Hazırlama Eğitimi Alma Etkileşim Değişkeni Takip Testi

	Cinsiyet	Öğrenim	BEP Eğitimi	$\bar{X}$	Standart Hata	%95 Güven Aralığı	
						AL	ÜL
BEP Hazırlık Öncesi	Erkek	Lisans	Evet	3,76	0,18	3,40	4,12
			Hayır	3,43	0,14	3,16	3,70
		Lisansüstü	Evet	4,43	0,26	3,93	4,94
			Hayır	3,34	0,23	2,89	3,78
	Kadın	Lisans	Evet	4,03	0,19	3,66	4,41
			Hayır	3,52	0,18	3,15	3,88
		Lisansüstü	Evet	3,25	0,43	2,40	4,11
			Hayır	3,38	0,41	2,57	4,18

Analiz sonucunda erkeklerin lisans mezunu olup BEP hazırlama Eğitimi almayanlar ile erkeklerin lisansüstü mezunu olup BEP hazırlama Eğitimi alanlar arasında alt ve üst limit skorları kesişmediğinden (Karagöz, 2021), bu iki grup arasında anlamlı bir fark olduğu değerlendirilmiştir. Erkeklerin lisansüstü mezunu olup BEP hazırlama eğitimi alanların BEP hazırlık öncesi skoru erkeklerin lisans mezunu olup BEP hazırlama eğitimi almayanların BEP hazırlık öncesi skorundan anlamlı olarak daha yüksektir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, "Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Yeterlilikleri" konusunda öğretmenlerin BEP hazırlama sürecindeki yeterlilikleri incelemiştir. Çalışmanın amacı, farklı değişkenlerin (cinsiyet, öğrenim durumu, deneyim, BEP hazırlama eğitimi alma, yaş) BEP hazırlama sürecine etkilerini ortaya çıkarmaktır. Öğretmenler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yeterlik Ölçeği (ÖBEPYÖ) kullanılarak elde edilen veriler, BEP hazırlama sürecindeki belirleyici faktörlerin anlaşılmasına yardımcı olabilir.

Elde edilen bulgulara göre öğrenim durumu ve BEP hazırlama eğitimi alma değişkenlerinin etkileşimi, BEP hazırlama sürecini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir. Bu sonuç, öğretmenlerin eğitim seviyeleri ve BEP hazırlama eğitimi alma durumlarının, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının etkili bir şekilde hazırlanmasına olan katkılarının olduğu söylenebilir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde öğretmenlerin BEP hazırlama sürecine daha etkin bir şekilde katılabilmeleri için profesyonel gelişim fırsatlarına ve eğitim programlarına daha fazla odaklanması gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın diğer bir sonucuna göre Öğretmenlerin BEP hazırlama eğitimi alma durumu da önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Katılımcılar arasında BEP hazırlama eğitimi alanların, BEP hazırlama öncesi, hazırlama aşaması, aile katılımı ve uygulama değerlendirme puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerinin ve BEP hazırlama eğitimlerinin, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının kalitesini artırabileceği ifade edilebilir. Bu sonuçlar ışığında, eğitim kurumları ve yöneticilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yönelik BEP hazırlama eğitimleri, konun uzmanları tarafından verilecek sempozyum, seminerler ve öğretmenlerin farkındalıklarını artıracak etkinlikler düzenlenmesi ve teşvik edilmesi gerekliliği ifade edilebilir.

Bu sonuçlar, öğretmenlerin BEP hazırlama eğitimi almanın, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının farklı aşamalarına olumlu ve belirgin bir etki sağladığı söylenebilir. BEP hazırlama eğitimi almış olan öğretmenlerin, programın farklı aşamalarında daha yüksek puanlar elde etmesi, bu eğitimin öğretmenlerin BEP hazırlama sürecine daha etkin ve bilinçli bir şekilde katılmalarını sağladığını yansıtmaktadır. Özellikle BEP hazırlama öncesi aşamada, hazırlama aşamasında, aile katılımı sürecinde ve uygulama değerlendirmesinde yüksek puanlar elde eden öğretmenler, öğrencilerin ihtiyaçlarına daha hassas bir şekilde yaklaşma ve bireysel farklılıkları daha etkili bir şekilde ele alma yetkinliğine sahip olabilirler. Analiz sonrası elde edilen bulgular literatürde de yer alan çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Camadan (2012) “Sınıf Öğretmenleri ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitiminde ve BEP Hazırlamaya İlişkin Öz Yeterliklerinin Belirlenmesi” başlıklı araştırmasında; hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin, almayanlara göre kaynaştırma eğitimine ve BEP hazırlamaya ilişkin olarak kendilerini daha yeterli algıladıkları bulunmuştur. Yüctürk (2022) çalışmasında BEP'e yönelik yeterliklerinin geneli üzerinde cinsiyet, kıdem, öğrenim durumu, kaynaştırma öğrenci sayısı değişkenlerinin etkisi olmamakla birlikte, hizmet içi eğitim değişkeninin öğretmenlerin BEP'e ilişkin yeterlikleri üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğunu tespit etmiştir.

Bu bulgular aynı zamanda öğretmenlerin BEP hazırlama eğitimi almamış olmalarının, BEP hazırlık öncesi puanlarında daha düşük performansa yol açtığını göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin BEP hazırlama sürecine yeterince hazırlıklı olmadıklarında, öğrenci ihtiyaçlarına tam olarak odaklanma ve programı etkili bir şekilde uygulama

konusunda güçlükler yaşayabileceğini göstermektedir. Eğitim kurumlarının ve yöneticilerin BEP ile ilgili bilgi düzeyi ve deneyimi olmayan beden eğitimi ve spor öğretmenlerini tespit ederek BEP hazırlama eğitimleri düzenleyebilir ya da mevcut öğretmenleri bu kurslara katılma konusunda teşvik ederek hem eğitimin kalitesini hem de öğrenci başarısının artmasını sağlayabilir. Eğitim kurumları aynı zamanda, öğretmenlere BEP hazırlık sürecinde danışmanlık ve destek sağlayacak yapılar oluşturmalıdır. Öğretmenlerin BEP hazırlık aşamalarında karşılaştıkları zorluklar ve sorunlar için mentorluk veya danışmanlık hizmetleri sunulabilir. Bu, öğretmenlerin BEP hazırlık süreçlerinde daha fazla güven duymalarını ve başarılı sonuçlar elde etmelerini destekleyebilir.

Bu çalışmanın sonuçları incelendiğinde, cinsiyet, öğrenim deneyim ve yaş gibi değişkenlerin bazılarında BEP hazırlıklarının ve farklı aşamalarının üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Bu sonuçlar, özellikle cinsiyet, öğrenim durumu ve deneyim gibi değişkenlerin BEP yeterliliklerinin farklı yönleri üzerinde eşit derecede etkili olmadığını göstermektedir.

Cinsiyet açısından incelendiğinde, bu çalışma cinsiyetin öğretmenlerin BEP yeterliliklerinde anlamlı bir fark yaratmadığını göstermektedir. Geleneksel olarak, cinsiyetin toplumsal yapı içinde ve öğretmenlik mesleğindeki rol ve yaklaşımlar üzerinde etkili olduğu düşünülebilir. Ancak bu çalışmanın sonuçları, BEP hazırlığı ve uygulama aşamalarının, cinsiyet farklılıklarına bağlı olarak beden eğitimi ve spor öğretmenleri arasında önemli bir değişkenlik göstermediği söylenebilir. Bu sonuçlar ışığında, bireyselleştirilmiş eğitim programlarına (BEP) olan yaklaşımın cinsiyet bağlamında daha eşitlenmiş olabileceğini düşündürebilir.

Araştırmanın diğer bir sonucunda ise öğrenim durumu ve deneyim faktörlerinin öğretmenlerin BEP yeterlilikleri üzerinde beklenen etkilerini yansıtmadığı söylenebilir. Bu durum özellikle öğretmenlerin eğitim seviyesi ve deneyimlerinin mesleki yetkinlikleri üzerinde önemli bir etki yapabileceği düşünüldüğünde dikkat çekici olduğu ifade edilebilir. Geleneksel olarak, yüksek öğrenim düzeyine sahip öğretmenlerin daha geniş bir bilgi ve beceri yelpazesi ile donatıldığı ve daha etkili eğitim yaklaşımları geliştirebileceği varsayılmıştır. Aynı şekilde, daha fazla deneyime sahip olan öğretmenlerin, sınıf içi dinamikleri daha iyi anlayarak öğrenci ihtiyaçlarına daha uygun

özmler üretebileceği düşünülmüştür. Ancak, bu çalışmanın bulguları, öğrenim düzeyi ve deneyimin BEP sürecindeki performans farklılıklarını açıklamada yetersiz olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin BEP hazırlama ve uygulama aşamalarını, öğrenim durumu ve deneyimleri ne olursa olsun benzer bir şekilde ele aldıkları sonucuna varılabilir. Bu durum, ğretmenlerin BEP sürecine yaklaşımda, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının temel prensipleri ve ğrenci odaklılık gibi faktörlerin daha belirleyici olabileceğini düşündürebilir.

Elde edilen sonuçlar, yaş faktörünün ğretmenlerin BEP yeterlilikleri üzerinde beklenen etkileri göstermediğini ortaya koymaktadır. Yaş, genellikle bireylerin öğrenme kapasitesi, adaptasyon yeteneği ve yaklaşımları üzerinde belirleyici olabilir. Özellikle ğretmenlik gibi sürekli gelişim gerektiren bir meslek alanında, farklı yaş gruplarının ğretim yöntemleri ve ğrenci ihtiyaçlarına yaklaşım biçimleri açısından farklılaşması beklenebilir. Ancak bu çalışmanın sonuçları, farklı yaş grupları arasında BEP hazırlama ve uygulama aşamalarında belirgin bir ayrımın olmadığını göstermektedir. Bu durum, öğretmenlerin yaş faktörünün ötesinde, profesyonel gelişimlerini benzer bir şekilde şekillendirebildiğini ve BEP hazırlığına yaklaştığını göstermektedir. Öğretmenlerin yaşa dayalı n yargılardan ziyade ğrenci merkezli bir yaklaşım benimseme eğiliminde olduğunu düşündürebilir. Her yaş grubundan öğretmenlerin, ğrenci ihtiyaçlarını karşılamak ve etkili bir bireyselleştirilmiş eğitim sağlamak amacıyla benzer stratejiler kullanabileceği sonucuna ulaşılabilir.

Belirli değişkenlerin BEP hazırlığı ve uygulama aşamalarında anlamlı farklar yaratmadığını gösterse de her beden eğitimi ve spor öğretmenin bireysel deneyimleri, eğitim geçmişi ve ğrenci ihtiyaçları doğrultusunda kendine özgü yaklaşımlar geliştirebileceğini ifade edilebilir. Ayrıca bireyselleştirilmiş eğitim programlarının esnekliği ve uyum kabiliyeti, farklı ğretmen profillerinin ihtiyaçlarını karşılamak için önemli olabilir.

ÖNERİLER

Bu araştırma özelinde kullanılan değişkenlerin dışında konu ile bağlantılı olabileceği düşünülen farklı ölçme araçları ile yeni araştırmalar tasarlanabilir. Ayrıca kurgulanacak araştırmalarda teorik olarak sağlam temellere oturtulmuş yapısal eşitlik modelleri de tasarlanabilir.

Bu araştırmanın örneklemi dışında daha geniş bir örnekleme ulaşarak araştırma sonuçları için daha genellenebilir bulgulara ulaşılabilir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmaya farklı branş öğretmenlerinden toplanacak veriler dahil edilerek öğretmenlik branşları arasında bir kıyaslamada gelecek çalışmalarda tasarlanabilir.

Araştırma kapsamında Kaynaştırma eğitimi öğrencisi bulunan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri örneklemi oluşturmaktadır. Farklı bir araştırmada BEP programı uygulamamış öğretmenler ile uygulayan öğretmenler arasındaki farklılık üzerine çalışmalar tasarlanabilir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin eğitimlerinde özel gereksinimli öğrencilerle doğrudan çalışma olanağı sağlanarak BEP deneyimleri arttırılabilir.

Spor eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında BEP kullanımı sağlayacak uygulama derslerinin müfredata yok ise dahil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Açak, M. (1997). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. Malatya: Dünya Basım Evi.
- Açak, M. (2005). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. İstanbul: Yayıncılık Matbaası.
- Alkan, C. ve Hacıoğlu, F. (2003). *Öğretmenlik uygulamaları*, İstanbul: Alkım Yayım evi.
- Avcıoğlu, H. (2012). Rehberlik ve araştırma merkez (RAM) müdürlerinin tanılama, yerleştirme- izleme, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirme ve kaynaştırma uygulamasında karşılaşılan sorunlara ilişkin algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 12(3).
- Atencio, M., Jess, M. ve Dewar, K. (2012). It is a case of changing your thought processes, the way you actually teach: implementing a complex professional learning agenda in Scottish physical education. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 17(2), 127-144
- Aracı, H. (1999). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Aracı, H. (2001). *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bagnato, S. J., Neisworth, J. T., ve Munson, S. M. (1997). *LINKing assessment and early intervention: An authentic curriculum-based approach*. Washington: Paul H. Brookes Publishing.
- Bailey, D. B., ve Wolery, M. (1992). *Teaching infants and preschoolers with disabilities*. New Jersey: Prentice Hall
- Baumgartner, T. A. ve A. S. Jackson. (1975). Reliability, validity, and objectivity. *Measurement for Evaluation in Physical Education*. 78-83
- Bateman, B. D., and Linden, M. A. (1998). *Better IEPs: How to develop legally correct and educationally useful programs*. Colorado: Sopris West.
- Batu, S., Kırcaali-İftar, G. ve Uzuner, Y. (2004). Özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırıldığı bir kız meslek lisesindeki öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüş ve önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 33-50.
- Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, Madde 24. Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2017.
- Bilge, N. (1988). *Türkiye’de beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesi* Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Bucher, C. A. (1987). *Management of physical education and athletic programs*. Times Mirror Magazine, Toronto.
- Bucher, C. A. ve Koenig C. R. (1983). *Method and material for secondary school physical education*. Saint Louis: The C.V. Mossey Company
- Camadan, F. (2012). *Sınıf Öğretmeni ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine ve Bep Hazırlamaya İlişkin Öz-Yeterliliklerinin Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yüksek Lisans Tezi. Rize Üniversitesi, Rize.

- Candan, N. ve Bağırman, T. (2005). *Riyaset-i Bedeniye'den spor bilimlerine: Türkiye'de spor bilimlerinin gelişimi. Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu*, 8-9 Nisan, Süleyman Demirel Kültür Merkezi, Manisa.
- Cavkaytar, A. (2000). Zihin engellilerin eğitim amaçları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 115-121
- Celep, vd. (2004). *Meslek olarak öğretmenlik*. 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Clark, S. G. (2000). The IEP process as a tool for collaboration. *Teaching exceptional children*, 33(2), 56-66
- Council for Exceptional Children. (1999). *IEP Team Guide*. USA: Council for Exceptional Children
- Çöndü, A. (1999). Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri. *Ankara Nobel Dergisi*, 30(1), 55-69.
- Çitil, M. (2013). *Yasalar ve Özel Eğitim*. Ankara: Vize Yayıncılık
- Cüceloğlu, D. (1994). *İnsan ve davranış*. İstanbul: Remzi kitabevi.
- Demirel, Ö. ve Kaya Z. (2009). Eğitimle ilgili temel kavramlar. Ö. Demirel ve Z. Kaya (ed.), *Eğitim bilimine giriş* (3. baskı) içinde (s. 3-21). Ankara: Pegem Akademi
- Demirhan, G. (2006). *Spor eğitiminin temelleri*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi – Bağırman Yayınevi.
- Demirhan, G., Açıkada, C., ve Altay, F. (2001). Student perceptions of physical education teacher qualities. *Journal of The International Council For Health, Physical Education Recreation Sport And Dance*, XXXVII(3), 16-18.
- Espin, C. A., Deno, S. L., and Albayrak-Kaymak, D. (1998). Individualized education programs in resource and inclusive settings: How “individualized” are they?. *The Journal of Special Education*, 32(3), 164-174.
- Felix, M., and Tymeson, G. (2016). Adapted physical education and sport. In (Eds. Joseph P. Winnick ve David L. Porretta) *Individualized education program*, (pp. 79-99). Leeds, United Kingdom: Human Kinetics.
- Fiscus, D.E. & Mandell, J.C. (2002). Developing individualized education programs (Ed. Gonul Akcamete; Çev: Hatice Gunayer Senel, Elif Tekin). Ankara: Anı Yayıncılık.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10 ed.) Boston: Pearson
- Gibb, G. S., ve Dyches T. T. (2016). *IEPS: writing quality individualized education programs* (3. baskı). USA: Pearson
- Gilliam, J. E., & Coleman, M. C. (1981). Who influences IEP committee decisions?.
- Güneş, A. (2003). *Okullarda beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Güven, Ö. (1996). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Okulların Eğitimini Hazırlayıcı Çalışmalar. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 70-8. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27896/303937>

- Güven, B. ve Sözer, M. A. (2007). Öğretmen adaylarının öğretimin bireyselleştirmesine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 89-99.
- Hallahan, D. P., Kauffman, J. M., ve Pullen, P. C. (2014). *Exceptional learners: An introduction to special education* (12 Edition). ABD: Pearson.
- Harmandar, İ. H. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara Nobel Yayınevi.
- Haywood, K. M. (1989). *Life span motor development*. Champaign Human Kinetics. Pub Inc.
- Heward, W. L., Alper-Morgan, S.R. ve Konrad M. (2017). *Exceptional children: An introduction to special education* (11. Edition). ABD: Pearson.
- ICHPER, S. D. (2005). 46th. International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport ve Dance World Congress Proceeding, *Physical education teacher standards*. İstanbul. <http://www.ichpersd.org>, web adresinden 10.09.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Karagöz, (2021). SPSS ve AMOS uygulamalı nicel-nitel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği, Nobel Akademik Yayıncılık
- Kargın, T. (2007). Eğitsel değerlendirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama süreci. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 8(1), 1-16.
- Kargın, T. (2015). Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama ve Öğretimin Bireyselleştirilmesi. Diken, İ. H. (Ed.) *Özel Eğitim* (12.Baskı) içinde (s. 59-88). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaye, N. L., ve Aserlind, R. (1979). The IEP: The ultimate process. *The Journal of Special Education*, 13(2), 137-143.
- Kirk, S., Gallagher, J. J., Coleman, M. R., and Anastasiow, N. (2009). *Educating Exceptional Children* (12. baskı). USA: Houghtn Mifflin Harcourt Publishing Compan
- MacLeod, K., Causton, JN, Radcl, M. ve Radcl, P. (2017). Bireyselleştirilmiş eğitim planı sürecini yeniden düşünmek: Masanın diğer tarafından sesler. *Engellilik ve Toplum*, 32 (3), 381-400.
- McNeil, J.D. (1985). *Cirriculum, a comprehensive introduction*. Boston: Little Brown and Company.
- M.,Abercrombie, S., & Murray, M. M. (2016). Childhood inclusion: Focus on change.
- Menlove, R., Hudson, P., & Suter, D. P. (2001). A field of IEP dreams increasing general education teacher participation in the IEP development process. *TEACHING Exceptional Children*, 33(5), 28-33. <https://doi.org/10.1177/004005990103300504>
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013). 19.06.2013 tarih ve 56 sayılı BEDÖP, Ortaöğretim Beden Eğitimi ders Öğretim Programı, Ankara
- Muratlı, S. (2001). *Türkiye’de spor öğretmenliği ve spor öğretmeni yetiştirme*. II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa, 13-19.

- Nebioğlu, D. (2004). *Beden eğitimi dersi genel esasları&planlaması*. Bursa: Alp Yayınları.
- NASPE, (2004). *Moving into the future: National standards for physical education*. Reston, VA: Author
- Notari, A. R., ve Bricker, D. D. (1990). The utility of a curriculum-based assessment instrument in the development of individualized education plans for infants and young children. *Journal of Early Intervention*, 14(2), 117-132.
- Notari-Syverson, A. R., ve Shuster, S. L. (1995). Putting Real-Life Skills into IEP/IFSPs for Infants ve Young Children. *Teaching Exceptional Children*, 27(2), 29-32.
- O'Connor, (2008). Using information from an early intervention program to enhance literacy goals on the individualized education program (IEP). *Reading Psychology: An International Quarterly*, 28(2), 133-148
- Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Karar Sayısı: KHK/573), (1997 https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/10111011_ozel_egitim_kanun_hukmunda_kararname.pdf (Erişim Tarihi: 01.11.2016).
- İnsan Hakları Genel Beyannamesi. (Erişim tarihi: 17.10.2017). Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Karar Sayısı: KHK/573), (1997 https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/10111011_ozel_egitim_kanun_hukmunda_kararname.pdf (Erişim Tarihi: 01.05.2023).
- İlik, Ş. Ş., & Sarı, H. (2018). Öğretmenler için bireyselleştirilmiş eğitim programı yeterlik ölçeği öbepyö : ölçek geliştirme çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1467-1483. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.02.011>
- Palys, T., ve Atchison, C. (2008). *Research Decisions: Qualitative and Quantitative Perspectives* (4th Edition). Toronto: Thomson Nelson Publishers.
- Pretti-Frontczak, K., ve Bricker, D. (2000). Enhancing the quality of individualized education plan (IEP) goals and objectives. *Journal of Early Intervention*, 23(2), 92-105
- Pill, S. (2004). Quality learning in physical education. *Active & Healthy Magazine*. 11(3), 13-14
- Pulur, A., Cicioğlu, İ. (2001) Bayan basketbolcuların beslenme bilgisi ve alışkanlıkları. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), s.44-47.
- Saçlı, F., Bulca, Y., Demirhan, G., & Kangalgil, M. (2009). BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KİŞİSEL NİTELİKLERİ. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20(4), 145-151.
- Salend, S. J. (2007). *Individualized education programs. The preager handbook of special education*. Westport: Preager Publishers
- Saraçoğlu, S., M. Soylak, ve Elçi, L. (2001). Enrichment and separation of traces of cadmium, chromium, lead and manganese ions in urine by using magnesium hydroxide coprecipitation method. *Trace Elements and Electrolytes*, 18(3), 129-133.
- Sarı, H. ve İlik, Ş. Ş. (2014). *Adım adım bireyselleştirilmiş eğitim programı*. Ankara: Eğiten Kitap.

Silverman, S., Subramaniam, P. R. ve Woods, A. M. (1998). Task structures, Student practice, and skill in physical education. *The Journal of Educational Research*, 91(5), 298-307.

Şirinkan, A., ''Özel Öğretim Yöntemleri (1-2)'', Ders Notları, Erzurum, 2002.''

Smith, S., & Simpson, R. (1989). An analysis of Individualized Education Programs (IEPs) for students with behavioral disorders. *Behavioral Disorders*, 14, 107-116.

Sünbül M. A. ve Arslan C. (2008). Öğretmen yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi ve bir araştırma örneği. <http://tef.selcuk.edu.tr/salan/sunbul/f/f17.pdf>, web adresinden 12.02.2015 tarihinde edinilmiştir.

Şencan, H. (2005). *Faktör Analizi ve Geçerlilik. Geçerlilik ve Güvenilirlik*. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık; p.355-414

Tabachnick, B.G., ve Fidell, L.S. (2012). *Using Multivariate Statistics*. 6th ed. Pearson Education, Inc, New York, NY, U.S.A.

Tamer, K. ve Pultur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık

Tekin, M., Yıldız, M., Sefa, L. Ö. K. ve Taşğın, Ö. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksek okulunda öğrenim gören öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre demokratik tutum düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 204-212.

Tike-Bafra, L., ve Kargin, T. (2009). Investigating the attitudes of elementary school teachers, school psychologists and guidance research center personnel on the process of preparing the individualized educational program and challenges faced during the related process. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 9(4), 1959-1972.

Timuçin, U. (2000). *Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin yapabildiklerine göre hazırlanarak sınıf öğretmenine verilen öğretim planının ders amaçlarını gerçekleştirme düzeyi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Tod, J., Castle, F., & Blamires, M. (1996). Implementing effective practice. London: David Fulton Publishers

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasası, Kanun No: 2709, Madde 42. https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf (Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2017). TTKK (Tali Terbiye Kurulu Kararı), 2006

UMBS (Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi). 2012.

http1:<http://www.nasdse.org/Portals/0/SevenStepProcesstoCreatingStandards-basedIEPs.pdf> (Erişimtarihi:17.05.2017).
http2:<http://kskits.dept.ku.edu/ta/Packets/CreatingIEPs/IEP%20quality%20rating%20fo rm%20.pdf> (Erişim tarihi:17.05.2017).

Ünlü, H., Sünbül, A. M.ve Aydos, L. (2008). Beden Eğitimi Öğretmenleri yeterlilik ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.

- Vuran, S., (2006). Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi. O. Gürsel (Ed.), *Bireyselleştirilmiş eğitim programları içinde* (s. 1-12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yarımkaya, E., & Esentürk, O. K. (2022). Promoting physical activity for children with autism spectrum disorders during Coronavirus outbreak: benefits, strategies, and examples. *International Journal of Developmental Disabilities*, 68(4), 430-435.
- Yavaş, M. ve İlhan. A. (1997). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*, Bursa: Melisa Matbaacılık.
- Yaylacı, F. (2012). Beden eğitimi dersinde nitelik geliştirme sorunu. *Bilim ve aklın aydınlığında eğitim*. MEB Yayınları. 13(147), 23-28.
- Yıkımsı, A. (2013). Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının (BEP) hazırlanması. Vuran S. (ed.) *Özel Eğitim (1. baskı)* içinde (s. 112-128). Ankara: Maya Akademi.
- Yıldızeli, A. D. (2000). *Öğrenme güçlüğü çeken çocuklara bireyselleştirilmiş öğretim yöntemiyle matematik öğretimi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yücetürk, A. (2022). *Sınıf Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı BEP Yeterlikleri ile Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Zeitlin, VM ve Curcic, S. (2014). Bireyselleştirilmiş eğitim programlarına ilişkin ebeveyn sesleri: 'Ah, yarın IEP toplantısı mı var? Bu gece rom!'. *Engellilik ve Toplum*, 29 (3), 373-387.
- Zirkel, P. A. (2016). Parental participation: The paramount procedural requirement under the IDEA. *Connecticut Interest Law Journal*, 15(1). 1-3
- Winnick, J.P., EdP, Poretta, D.L. EdP. (2017). *Adapted Physical Education and Sport*. Sixth Edition. Human Kinetics, Champaign, Illinois.

EKLER

EK-1 : Ölçek

Değerli Katılımcılar,

Bu araştırmada Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlamaya yönelik yeterlilik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bu araştırma amacıyla kullanılacağından herhangi bir kişisel bilgi yazmanıza gerek yoktur. Verdiğiniz yanıtlar kesinlikle gizli kalacak, araştırma ekibi dışında kimse ile paylaşılmayacaktır. Çalışmaya katılımda tamamen gönüllülük esas alınmaktadır. Bu çalışma süresince toplanan veriler, yalnızca bu akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır. Ayrıca görüş ve önerileriniz varsa diğer sayfanın açıklama bölümünü doldurunuz. Vereceğiniz samimi ve dürüst cevaplardan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencisi

Betül Nur GÖÇMEZ KILIÇ

Danışman

Doç. Dr. Ali ERDOĞAN

Soru No	Sorular	OLDUKÇA YETERLİ	YETERLİ	KISMEN YETERLİ	YETERSİZ	OLDUKÇA YETERSİZ
1	BEP hazırlanmasına gereksinimi olan öğrencileri normal gelişim düzeyine sahip öğrencilerden ayırt edebilecek bilgi ve beceriye sahibim.					
2	BEP hazırlanması gereken özeltgereksinimli öğrencilerin temel özelliklerini biliyorum.					

3	BEP hazırlanma uygulama ve değerlendirme sürecinde uymam gereken yasal kuralların neler olduğunu bilirim.					
4	Kurallarına uygun BEP hazırlayabilirim.					
5	BEP sürecinde aileyi sürece nasıl dahil etmem gerektiğini biliyorum					
6	BEP hazırlamadan önce bir ekibin kurulması gerektiğini biliyorum.					
7	BEP ekibinin kimlerden oluştuğunu biliyorum					
8	BEP ekibinin görev ve sorumluluklarının ne olduğunu biliyorum.					
9	BEP'te yer alan hedeflerin performansa uygun kazandırılması gereken zaman aralığını belirlemeyi biliyorum					
10	BEP'te yer alan öğrencinin amaçlarına uygun tarih sınırlandırılmasının yapabilirim.					
11	BEP'te yer alan öğrencinin performansının belirlenmesinde formal/informal(test ve test dışı) tekniklerin neler olması gerektiğini biliyorum.					
12	BEP için gerekli olan öğrencinin performansının belirlenmesinde test ve test dışı teknikleri kullanabilirim.					
13	BEP için gerekli olan eğitsel performansını belirlenmesinde katkı sağlayabilirim.					
14	BEP'te yer alan performans düzeyinin hangi gelişim alanlarında alacağımı biliyorum.					
15	BEP'te yer alan amaçların belirlenmesinde öncelikli amacın hangisi olması gerektiğini belirleyebiliyorum.					

16	BEP'te yer alan uzun dönemli amaçların nasıl ifade edileceğini biliyorum.					
17	BEP'te yer alan kısa dönemli amaçların nasıl ifade edileceğini biliyorum.					
18	BEP'in her aşamasına ailenin katılımının gerekli olduğunu biliyorum.					
19	BEP'te aile katılımının gerekli olduğu durumlarda aileyi sürece dahil edebilirim.					
20	BEP sürecine ailenin ne tür katkısı olabileceğini biliyorum.					
21	Özel gereksinimli öğrencilerin ailelerini BEP sürecinin hangi aşamalarında katılmaları gerektiği konusunda bilgilendirebilirim.					
22	BEP'in her aşamasında (eğer mümkünse) öğrencinin katılımının gerekli olduğunu biliyorum					
23	BEP'te yer alan destek hizmetlerin kimler tarafından ve ne amaçla sağlanması gerektiğini biliyorum.					
24	BEP'te yer alan destek hizmetlerin nasıl sağlanması gerektiğini biliyorum.					
25	BEP içerisinde yer alan destek hizmetlerin ne zaman başlanıp ne zaman bitirilmesi gerektiğini bilirim.					
26	BEP içerisinde yer alan destek hizmetlerin yasal dayanakları hakkında bilgi sahibiyim.					
27	Çocuğun BEP' ine uygun öğretim etkinlikleri hazırlarım.					
28	Belirlenen amaçlar doğrultusunda BEP'e uygun eğitimin yürütülmesi gerektiğini ve gereken uyarlamaları yapabilirim.					

29	Çocuğun BEP'inin uygulanma sürecinde belirlenen materyalleri kullanabilirim.					
30	BEP hazırlanmasına ihtiyaç duyan öğrencinin ihtiyaç duyduğu akademik alanlarda yeterli düzeyde destek sağlayabilirim.					
31	BEP uygulandıktan sonra öğrencinin gelişimine yönelik değerlendirilmesini yapabilirim.					
32	BEP'te yer alan kısa dönemli amaçların değerlendirilmesinde ölçüt bağımlı ölçü aracı hazırlayabilirim.					
33	BEP için gerekli olan öğrencinin gelişimini bir ölçüte göre değerlendirebilirim.					
34	BEP'in amaçlarının ulaşıp ulaşılmadığının yılda en az iki defa değerlendirilmesi gerektiğini biliyorum.					
35	BEP'in doğru hazırlanmadığı düşünüldüğü durumlarda BEP'in yeniden hazırlanması gerektiğini biliyorum.					
36	Öğrenci ile ilgili hazırlanan değerlendirme raporların BEP ekibinin tüm üyelerine dağıtılması gerektiğini biliyorum.					
37	Kurallarına uygun hazırlanmış BEP formunu, gelişi güzel hazırlanmış bir BEP formundan ayırt edebilirim.					
38	BEP'in kazanılmayan amaçlarını yeniden ifade ederek düzenleyebilirim.					

AÇIKLAMA:.....

EK-2 : Ölçek Kullanım İzni

Re: Ölçek kullanım izin talebi

Re: Ölçek kullanım izin talebi

betülnur göçmez
Kime: senay ilik

[Yanıtla](#) [Tümünü yanıtla](#) [İlet](#) [...](#)
11.04.2022 Pzt 16:42

Çok teşekkür ederim hocam.

[Android için Outlook'u](#) edinin

From: senay ilik <senayilik@gmail.com>
Sent: Monday, April 11, 2022 4:36:50 PM
To: gocmez.06@windowslive.com <gocmez.06@windowslive.com>
Subject: Fwd: Ölçek kullanım izin talebi

Merhabalar,
Öğretmenler için BEP Yeterlik Ölçeği' ni çalışmanızda kullanabilirsiniz. Ölçek ile ilgili gerekli bilgiler ektedir.
İyi çalışmalar dilerim.

Doç.Dr. Ş. Şenay İLİK
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Özel Eğitim Bölümü Meram/Konya
--

--
Dr. Öğr. Üy. Ş. Şenay İLİK
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Özel Eğitim Bölümü Meram/Konya

EK-3 : Etik Kurul İzni

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

Toplantı Tarihi	Toplantı Sayısı	Karar Sayısı
27.02.2023	03	49-55

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Yayın Etik Kurulu Prof. Dr. İbrahim COŞKUN başkanlığında 27.02.2023 günü saat 10.00'da toplanarak aşağıdaki kararı almıştır.

KARAR 03-2023/49. Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Betül Nur GÖÇMEZ KILIÇ'ın, Doç. Dr. Ali ERDOĞAN danışmanlığında yapacağı "**Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlamaya (BEP) İlişkin Öz Yeterliliklerinin Belirlenmesi**" başlıklı çalışmaya ait uygulayacakları yönteme ilişkin gerekli izinlerin alınması kaydıyla fikri, hukuki ve telif hakları bakımından sorumluluğu başvuran kişiye ait olmak üzere etik olarak uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

(e-imza)
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN
Başkan

(e-imza)
Prof. Dr. Ercan OKTAY
Üye

(e-imza)
Prof. Dr. Özlem SADI
Üye

(e-imza)
Prof. Dr. Mehmet MERCAN
Üye

(e-imza)
Prof. Dr. Murat TEKİN
Üye

(e-imza)
Prof. Dr. Mehmet KURT
Üye

(e-imza)
Prof. Dr. Osman ÇEVİK
Üye